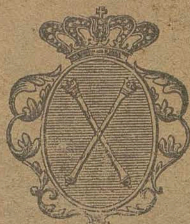
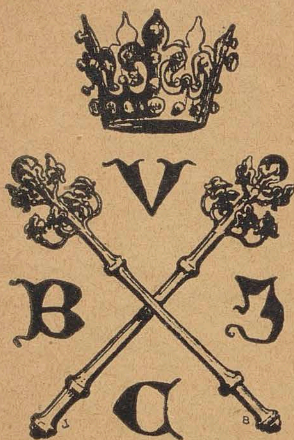

GEOGRAFIA

ALBO

ZBIÓR
WIADOMOSCI
WIELCE POTRZEBNYCH
O SWIECIE

I Kraiach od Ludzi mieszkalnych.

DLA

Wygody uczących się porządnie

UŁOŻONY.

W POZNANIU

1791.

W DRUKARNI J. K. Mci i Rzpltéy.

GEOGRAFIA

Geografia iest ziémi wráz z wodą wziętéy opisanié.

Tak wziętá wráz z wodą ziémia, iest odrysowaná porządnie na kartach geograficznych, którę się inaczéy Mappami zowią, i które są narzędziém do téy Nauki náywygodnieyszém. Częsci Swiata na wschód słońca leżącé, kładą się na tych kartach po prawéy stronie, leżącé zaś na zachód, kładą się po lewéy, u góry té któré przypádaią na północ, a na dole które są na południe.

Ziémia dzieli ſię na Ląd, Wyspy, Półwyspy, międzymorza, Przylądki, Góry.

Woda dzieli ſię na Ocean, Morza, Odnogi morskié, Cieśniny morskie, Jeziora, Rzéki.

Ląd iest znaczna obszérność ziémi tęgiéy, różne Państwa i Kraie morzém nieprzerwané zamykaiącá.

Wyspa iest część ziémi tęgiéy w koło wodą obláná.

Półwysep iest część ziémi ze trzech stron wodą obláná, i wązkim tylko kawáłkiém z ládém się spáiaiącá.

Między-morze iest część wązká ziémi między dwóma morzami, łączącá półwysep z lądem.

Przylądek iest część ziémi wysokiéy w Morze wpuszczona, którey wierszchołek nazywá się pospolicie *Cap*.

Góra iest wysokość ziémi nad iéy stron wyniesioná na okolice Kraiu widoczná.

Ocean iest bardzo wielká wód słonych rozległość całą ziémię obléwaiącá.

Morze iest część Oceanu, czyli mnéyszá takichże wód rozległość Kráy iaki oblewaiącá.

Odnoga morská iest część morza, klinem między dwie ziémie wsuwaiącá się.

Cieśnina morská albo Przesmyk iest część morza dwóma ziémiami ściśnioná.

Jezioro iest woda zawsze w mieyscu stoiącá, w koło ziémią zamkniętá, i wilotnego złączéniá z morzém ani Rzéką niemaiącá.

Rzéka iest bieg wody korytém płyną-

ącéy, rożne strumyki do ſiebie przyimuiącéy, i nieustaiącéy, póki nie wpadnie w morzé lub w inną większą od ſiebie rzékę. Mieyscé to gdzie rzéka w morzé w pádá albo w inną rzékę, zowie ſię uściém.

Lądów pospolicie rachuie ſię cztéry: Europa, Azyá, Afryka, i Ameryka; i te są częściami świata różne Państwa i Kraie zamykaiącémi.

W EUROPIE.

Zamykaią się te:

Państwa.	*Położenié.*
Portugalia.	na zach: Europy nad Ocea:
Hiszpania.	na wschód Portugalii.
Francya.	na półn: Hiszp: nad Ocea:
Niderland.	na północ Franc. nad Ocea:
Niemcy.	na wschód Francyi.
Szwaycary.	na wschód Francyi.
Włochy	na południe Szwaycaryi.
Kr. Neap: z Syc:	na południe Włoch.
Król: Sardyń.	na zachód Włoch.
Turcya Eur:	nad Morzém Srzódziemn:
Węgry.	na północ Turc: Europeys:
Polska.	na północ Węgier.
Prusy.	na półn: Pol: nad Morz: Bal.
Moskwa.	na wschód i północ Polsk:
Szwecyá.	na zachód Moskwy.
Daniá z Norw:	na północ Niémiec.
Wiel: Brytan:	na północ Francyi.

W AZYI

Zamykaia ſie te:

Państwa.	*Położenié.*
Turcyá Azyat:	Międ. ſrzódz: i czarn: Morz:
Arabia.	na południe Turcyi Azyat:
Persya.	na wschód Turcyi Azyat:
Wielka Tartar.	na północ Azyi.
Chiny.	na wschód Azyi.
Indye.	na południe Azyi.
Indostan.	na południe Tartaryi.
Japonia.	na wschód Chin.

W AFRYCE

Zamykaia ſie te:

Państwa.	*Położenié.*
Egipt.	na wsch: Afr. nad M. ſrzod.
Barbarya.	na zachód Egiptu.
Pustynia Sara.	na południe Barbaryi.
Nigrycya.	na południe Sary.
Gwinea.	na południe Nigrycyi.
Kafrerya.	na południe Afryki.
Etyopia	na północ Kafreryi.

W AMERYCE

Zamykaia ſie te:

Państwa.	*Położenié.*
Nowa Hiszp:	na połud: Amer: Północn:
Nowy Mexyk.	na północ Nowéy Hiszp:
Floryda.	na półn: odnogi Mexykańs
Kanada.	na północ Florydy.
Ziémia Arktyc.	na północ Kanady,

Ziémia tęgá	na półn. Amer. południow:
Peru.	na połud. Ziémi tęgiéy.
Kráy Amazońs.	na wschód Peru.
Brazyliá.	na wschód Amazonii.
Parakwaryá.	na połud: Kraiu Amazons:
Chili.	na południe Peru.
Ziém: Magellańs.	na południe Chili.
Ziém: Antarktyc:	na południe Magellan:

E U R O P A.

Europa od innych trzech części świata mnieyszá, ale ludnieyszá i polerownieyszá, graniczy na wschód z Azyą i Morzém czarném, na południe z Morzém srzódziémném, na zachód z Oceaném Atlantyckim, na północ z Morzém lodowatém. Rościągá się wzdłuż od przylądku S. Wincentego w Portugalii, do Uścia rzéki Oby w Moskwie na mil 900. Wszérz od przylądku Matapan w Morei, do przylądku du Nord w Laponii na mil 700. Rząd w Europie iest pięcioraki. Piérwszy Despotyczny, gdzie Monarchy wolá náypierwszém i iedyném iest prawém na przykład w Turczech. Drugi Monarchiczny, gdzie iedén rządzi podług práw od poprzedników lub Narodu postánowionych *n. p.* we Francyi i Hiszpanii.

Trzeci Arystokratyczny gdzie przednieysi Panowie i Szlachta rządzą *n. p.* w Wenecyi. Czwarty Demokratyczny, gdzie albo samo pospólstwo, albo wybrani od pospólstwa imiéniém iego rządzą *n. p.* w Genewie. Piąty złożony w który więcéy niż iedén z tych cztérech rządow wchodzi *n. p.* w Polszcze iest rząd złożony z Monarchicznego i Arystokratycznego i nazwać go można Monarchiczno-Arystokratyczny.

PORTUGALIA

Portugaliá albo Luzytaniá piérwszé Państwo na zachód Europy, od wschodu i północy graniczy z Hiszpanią od południa i zachodu z Oceaném Atlantyckim; Rościągá się wzdłuż na mil Niemieckich 120. Wszérz na mil 50. Má rząd Monarchiczny, Religią Katolicką. Powietrzé czysté, zdrowé, miłé i umiarkowané. Zboża mało się w tym Kraiu rodzi, ale win dobrych, owocow przednich bardzo wiele. Obfituie w kamiénie drogié i kruszce rozmaité, a náywięcéy korzyśtá z Cyny, ołowiu, żelaza hałunu których má wiele. Dzieli się na sześć Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta Stółeczne*	*Położenié.*
Antradura.	Braga.	Na północ Portugalii.
Transmontana.	Braganza.	Na północ Portugalii.

Beira.	Lamega.	Niedal: R. Durius.
Extremadura.	Lizbona. C. P.	przy Uściu R. Tagus.
Transtagana.	Ewora.	Na wschód Lizbony.
Algarbia.	Tawira.	Na połud. nad Morzém

HISZPANIA

Hiszpaniá przedtém zwaná Iberyá, graniczy na wschód i południe z Morzém Srzodziémném, na zachód z Portugalią, a na północ z Oceaném Atlantyckim i górami Pireneyskiémi, które ią od Francyi oddziélaią. Rościągá się od południa na północ na mil 180. od wschodu na zachód na mil 170. Rząd má Monarchiczny, Religią Katolicką, Powietrze ciepłe i miłe, Grunta częścią Kamienisté, częścią piászczysté, a przeto wzboża niebardzo żyzné, ale za to obfituie w rozmaité owoce, i wina przednie, w kruszce i żupy solne. Dzieli się na 13. Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta Stółeczné.*	*Położenié*
Gallicya.	Kompostella.	Na zachód Gallicyi.
Asturya.	Owiedo.	Wśrzodku Asturyi.
Legiona.	Leon.	Na północ Legiony.
Biskaia.	Bilbao.	Na północ Biskai.
Kastylia dáwná.	Burgos.	Na północ Kastylii.
Kastylia nowá.	Madryd. C. P.	Nad R. Manzanarą.
Wandaluzya.	Sewilla.	Nad R. Gwadalkwir.
Grenada.	Grenada.	Wśrzodku Prowin:
Murcya.	Murcya.	Nad R. Segurą.
Walencya.	Walencya.	Nad Morzém.

Katalonia.	Barcellona.	nad Morzém.
Arragonia.	Saragossa.	nad R. Iberém.
Nawarra.	Pampelona.	na północ Nawarry.

FRANCYA

Francyá przedtém zwaná Gallia graniczy na wschód z Niémcami, na zachód z Oceaném, na północ z Flandryą Miémiecką a na południe z Hiszpanią i Morzém Srzódziemném. Długá iest od Brest w Bretanii, do Strażburga w Alzacyi na mil 200. széroká od Dunkierki we Flandryi, do Mont-Louis w Russillonie na mil 226. Rząd má Monarchiczny, Religią panuiącą Katolicką. Grunt wszędzie prawie żyzny. Obfituie na wielu mieyscach w Marmur, Alabaster Rudy żelazné, szyby miedziané, Cynowe, ołowiane, srébrne, także w wina, owoce, sól oliwę i wszystkie prawie rzeczy do życiá potrzebne. Zamyka w sobie następuiące Prowincye.

Prowincye.	*Miasta Stółeczné.*	*Położenié.*
Pikardya.	Ambian.	nad R. Sommą.
Wyspa Francuská.	Paryż C. P.	nad R. Sekwaną.
Normandya.	Rotomag.	nad R. Sekwaną.
Bretania.	Rennes.	na wschód Bretanii.
X Aureliańskié.	Aurelian.	nad R. Ligerą.
Szampania.	Remy.	nad R. Wezlą.
Burgundya.	Dyion.	na północ Burgund:
Prowin: Lugduńsk.	Lugdun.	nad R. Rodaném.

Akwitania.	Burdegala.	nad R. Garonną.
Langwedocya.	Toloza.	nad R. Garonną.
Prowancya.	Aix.	na zachód Prowan:
Delfinat.	Gracyanapol.	na połud: Delfinat.

Kraie nabyte.	*Miasta Stołeczne.*	*Położenie.*
Flandrya Fracuzka.	Lille.	na pólnoc Flandr:
Artezya.	Arras.	na wschód Artez:
Lotaryngia.	Nancy.	wśrzodku Lotar:
Alzacya.	Strażburg.	wśrżodku Alza:
Hrabs: Burgońskie.	Besanc,on.	wśrzodku Hrab:
Hrabs: Ruffilońskie.	Perpinian.	nad Morzém.

P I K A R D Y A

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenie.*
Tyerracheński.	Guise.	na wschód Pikardyi.
Wermandeński.	Vermand.	na wschód Pikardyi.
Santerreński.	Perona.	na pólnoc Pikardyi.
Ambianeński.	Amiens.	nad R. Sommą.
Kaleteński.	Calais	nad cieśn: Kaletańs:
Ardreński.	Ardres.	na pólnoc Pikardyi.
Bolonieński.	Bolonia.	nad kan: Angelsk:
Pontyniaceński.	Abbeville.	nad uściem Sommy.

Zamyka te.

W Y S P A F R A N C U Z K A

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenie.*
Lauduneńk	Laon.	na pólnoc wyspy.
Swessyoneński.	Soisson.	- - - wyspy.
Bellowaceński.	Beauvais.	- - - wyspy.
Wexyneński.	Pontoise.	- - - wyspy.
Walezyeński.	Senlis.	- - - wyspy.
Wyspa Francyi.	Paryż.	nad Sekwaną.
Wadykasseński.	Melun.	na wschód wyspy.
Gatyneński.	Montargis.	na południe wyspy.

Zawyka te.

NORMANDYA

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Kalidobeński.	Caudebec.	nad Sekwaną.
Rotomageński.	Rouen.	nad Sekwaną.
Gizortenski.	Gisors.	na wsch: Norman:
Ebroiceński.	Evreux.	na wsch: Norman:
Konstancyeński.	Coutances.	na zach: nad morz:
Kadomeński	Caen.	na połu: Norman:
Alenkoneński.	Alencon.	na połu: Norman:

Zamyka te.

BRETANIA

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Dolonski.	Dol.	na połud: Bretanii.
San-Maleński.	S. Malo.	na połud: nad morz:
Bryaceński.	Brieux.	na połud: Bretanii.
Redoneński.	Rennes.	na wschód Bretanii.
Nanneteński.	Nantes.	nad Ligerą.
San-Poleński.	Brest.	na zachód Bretanii.
Trekoreński.	Treguier.	na połud: Bretanii.
Kornubieński.	Cornoaille.	na połud: Bretanii.
Wanneteński.	Vannes.	na połud: Bretanii.

Zamyka te.

XIĘSTWO AURELIANSKIE

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Cenomaneński	le Mans.	na zach: Aurelianu.
Perchieński.	Mortaigne.	na połu: Aurelianu.
Karnoteński.	Chartres.	na połu: Aurelianu.
Windocyneński.	Vendome.	na zach: Aurelianu.
Andegaweński.	Angers.	nad Ligerą.
Turoneński.	Tours.	nad Ligerą.
Bleżeński	Blois.	nad Ligerą.
Aurelianeński.	Orleans.	nad Ligerą.
Niwerneński.	Nevers.	nad Ligerą.

Zamyka te.

Alteński.	la Rochelle.	nad morz: na zach:
Engolizmeński.	Angouleme.	na połud: Aurelian:
Piktawski.	Poppiers.	we śrzod: Prowinc:
Bituryceński.	Bourges.	na połud: Aurelian:

SZAMPANIA

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Reteński.	Rhetel.	na półno: Szampanii.
Remeński.	Rheims.	na półno: Szampanii.
Witryneński.	S. Dizier.	na wsch: Szampanii.
Katalauneński.	Chalons.	nad R. Marną.
Bryeński.	Provins.	na półno: Szampanii.
Senoneński.	Sens.	na zach: Szampanii.
Treceński.	Troyes.	we śrzod: Szampanii.
Lingoneński.	Langres.	na połud: Szampanii.

Zamyka te

BURGUNDYA

Powiaty.	*Miastá.*	*Położenié.*
Antyzyodoreński.	Auxerre.	na półn: Burgund:
Semureński.	Semur.	na półn. Burgund:
Diwioneński.	Diion.	na wsch: Burgund:
Kastelioneński.	Chalon.	we śrzod: Burgun:
Maryskoneński.	Macon.	nad Rodanem.
Augustoduneński.	Autun.	na zachód Burgun:
Bressyeński.	Burg.	na wsch: Burgund:
Belliceński.	Belley.	na połud: Burgund:
Xięstwo Dąbskie.	Trevoux.	na zachód Bressyi.

Zamyka te

PROWINCYA LUGDUNSKA

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Lugduński.	Lion.	nad zbiegiém Sonu (i Rodanu.
Belioceński.	Beaujeu.	na północ Lugdunu

Seguzaneński.	Feurs.	na połud: Lugdunu.
Arwernia wyż:	Clermont.	na zach: Lugdunu.
Arwernia niższa.	S. Flour.	na połud: Lugdunu.
Burboński.	Bourbon.	na północ Lugdunu.
Marchieński.	Guerat.	na zachód Lugdunu.

Zamyka te.

AKWITANIA

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenie.*
Akwitański	Bourdeaux.	nad Garonną.
Wiasateński.	Bazas.	na półn: Akwitanii.
Agineński.	Agen.	nad Garonną.
Ruteneński.	Rhodez.	na wsch: Akwitan:
Santoneński.	Saintes.	na półn: Akwitanii.
Petrogoreński.	Perigueux.	na półn: Akwitanii.
Lemowiceński.	Limoges.	na półn: Akwitanii.
Kadurceński.	Cahors.	na wsch. Akwitanii
Landeński.	Dax.	nad R. Adour.
Alberteński.	Albert.	na północ Gaskonii
Kondomeński.	Condom.	na wsch: Gaskonii.
Armeniaceński.	Auch.	na wsch: Gaskonii.
Gareteński.	Verdun.	nad uściem Adour.
Labureński.	Bayonne.	nad R. Athurus.
Gaskoński.	Ayre.	nad rzeką Adour.
Konweneński.	Lombes.	na wsch: Goskonii.
Nawarreński.	St. Jean.	na połud: Gaskonii.
Suleński.	Mauleons.	na połud: Gaskonii.
Bearneński.	Pau.	we śrzod: Gaskonii.
Bigoreński.	Tarbes.	we śrzod: Gaskonii.
Konserański.	St. Bertrand.	na północ Gaskonii.

Wraz z Gaskonią Zamyka te.

LANGWEDOCYA

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenie.*
Foxeński.	Foix.	na połód: Langw:
Ryweński.	Rieux.	na zachód Langw:
Tolozański.	Toulouse.	nad Garonną.

Zamy-

Albiński.	Alby.	nad R. Tarną.
San Papuleński.	S. Papoul.	na zachód Langw:
Narboneński.	Narbonne.	nad morz: na wsch:
Biterreński.	Beziers.	na wschód Langw:
Monspelieński.	Montpellier.	na wschód Langw:
Nemauzeński.	Nismes.	na wschód Langw:
Cewineński.	Alaix.	na płnoc Monspel:
Gibaleński.	Mende.	na płnoc Langw:
Welauneński.	le Puy.	na płnoc Langw:
Wiwareński.	Viviers.	na płnoc Langw:

Zamyka te.

PROWANCYA

Powiaty:	*Miasta:*	*Położenie.*
Arauzeński.	Orange.	na zach. Prowancyi
Aweníoneński.	Avignon.	na zach: Prowancyi
Apteński.	Apt.	na zach: Prowancyi
Forkalweński.	Forcalquier.	na płnoc Prowanc:
Segestreński.	Sisteron.	na płnoc Prowanc:
Arelateński.	Arles.	na zach. Prowancyi
Saloneński.	Salon.	na zach: Prowancyi
Akwisexteński.	Aix.	na zach: Prowancyi
Regenski.	Riez.	we śrzod Prowanc.
Sanicyeński.	Senez.	na wsch. Prowanc:
Glandeweński.	Glandevê.	na wsch. Prowanc.
Marsylleński.	Merseille.	na zach. Prowancyi
Tuloneński.	Toulon.	na połud. Prowanc.
Foro-Julieński.	Frejus.	na wsch: Prowanc.
Wincyneński.	Vence.	na wsch. Prowanc.
Antypoleński.	Antibes.	na wsch. nad morz.

Zamyka te.

DELFINAT

Powiaty:	*Miasta.*	*Położenie.*
Grezywodeński.	Grenoble.	nad Rrzék. Jsara.
Embroduneński.	Embrun.	nad R. Druencya.

Zamyka te.

Bryganсyeński.	Briancon.	na wsch. Delfinatu.
Gapeński.	Gap.	na połud. Delfinatu.
Wienneński.	Vienne.	na płnoc Delfinatu.
Walentyneński.	Valence.	na zach. Delfinatu.
Dyozeński.	Die.	we śrzod. Delfinat.

FLANDRYA FRANCUZKA.

Zamy. te.

Powiaty-	*Miasta.*	*Położenié.*
Lilieteński.	Lille.	na północ Artezyi.
Hannonia Francuzka.	Walenciennes.	na wschód Flandryi
Kameraceński.	Cambrai.	na połud. Flandryi.

A R T E Z Y A

Zam. te.

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Artezyeński.	Arras.	na południe Flandryi.
Santomereński.	S. Omer.	na północ Artezyi.

L O T A R Y N G I A

Zamyka te.

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Loraryngią prze się.	Nancy.	we śrzod. Lotaryng
Xięst: Barskie.	Bar-leduc.	na zachód Lotaryn.
Biskupstwo Tulsk.	Toul.	na zachód Lotaryn.
B. Werdeńsk.	Verden.	na północ Lotaryn.
Bisk: Motskie.	Metz.	na północ Lotaryn.

A L S A C Y A

Zam. te.

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenie.*
Alsacki.	Strasbourg.	na wschód Alsacyi.
Sutgowieński.	Colmar.	na południe Alsacyi

HRABSTWO BURGUNSKIE albo Franche-Comté.

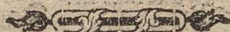
Zamykate.

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenie.*
Wezuncyeński.	Besancon.	we śrzod. Franche-(comté.
Salineński.	Salins.	na południ: Franche-(comté.
Sankiodyeński.	S. Claude.	na płnoc Franchec.

HRABSTWO RUSSYLONSKIE

To Hrabstwo ustąpione iest Francyi przez Traktat Pireneyski w R. 1659. ſtołeczne iego iest.

PERPINIAN.

NIDERLAND

Graniczy na wschód z Niemcami, na północ i zachód z morzém Niemieckiém na południe z Francyą. Rościąga ſię wzdłuż na mil 38. wszerz na mil 24. Dzieli ſię na Hollandyą albo Belgium foederatum; albo po dáwnemu Batawią; i na Flandryą albo Belgium Catholicum po dáwnému Gallia Belgica. Hollandyá skłádá ſię z ſiedmiu Prowincyi ziednoczonych, i skłádaiących Rzecz pospolitą Hollenderską. Flandryá zaś skłáda ſię z dziewięciu.

HOLLANDYA

Prowincye.	Miasta słółeczne.	Położenie.
Fryzya.	Leowardya.	na płnoc Prowinc:
Groninga.	Groninga.	na płnoc Hollan:
Tranſizalania.	Dewenter.	nad R. Issel.
Zutf. i część Geldr.	Zutfen.	nad R. Issel.
Utrech álbo traiect.	Utrecht.	nad Rzeką Rhin.
Holandya.	Amſzterd: C P.	nad morzém.
Zellandya.	Middelburg.	nad morzém.

FLANDRYA

Prowincye.	Miasta stółeczne.	Położenié.
Xięstw. Geldryi.	Ruremonda.	nad Rzeką Mozą.
X. Limburskie.	Limburg.	na połud. Xięstwa.
X. Luxemburskie.	Luxemburg.	na wschód Xięstw.
xięst. Brabanckie.	Bruxella.	nad R. Senną.
Margr: Antwerpsk.	Antwerpia.	nad R. Skaldą.
Hrab. Flandryi.	Gant.	nad zbieg: Skal. i Liz
Państ. Malińskie.	Mechelen.	nad R. Dylą.
Hrab. Hannonii.	Mons.	wśrzodku Hrabstw.
Hrab. Namurskie.	Namur.	nad R. Mozą.

NIEMCY

Państwo Niémieckié graniczy na północ z Danią i Morzém Baltyckiém, na wschód z Polską, na południe z Włochami i Szwaycaryą, a na zachód z Francyą. Rozciągá ſię od południa na północ na mil 200. od wschodu na zachód prawie na tyleż. Składa ſię z wielu Państw, maiących Panów iedynowła-

dnie w swych Kraiach rządzących, iuż duchownych, iuż świeckich. Cesarstwo Niemieckie przedtém było dziedziczne Domu Austryackiego, teráz Cesárz obierany bywá od dziewięciu Elektorów. W kraiach Państwa tego, powietrze iest zdrowe i umiarkowane. Grunta żyzné, obfituiące w zboże i pastwiska, w wina i kruszce rozmaite. Nawielu mieyscach znayduią ſię wody mineralne, ciepłe, i umiarkowane, zdrowiu ludzkiému pomocné. Cyrkuły na które ſię Niemcy dzielą są następuięce.

Cyrkuły.	*Miasta stołeczne.*	*Położenie.*
Austryacki.	Wiédeń.	nad R. Dunaiem.
Bawarski.	Minchen.	nad R. Isser.
Szwabski.	Auszpurg.	nad R. Lech.
Frankoński.	Norinberga.	na wschod Frank.
Górnéy Saxonii.	Wittemberg.	nad R. Elbą.
Dolnéy Saxonii.	Hannower.	na zachod Cyrk.
Westfalski.	Minden.	nad R. Wezer.
Górnego Renu.	Frankfurt.	nad R. Meném.
Dolnego Renu.	Manheim.	nad R. Renêm.
Królest: Czeskie.	Praga.	nad R. Moldawą.
Morawia.	Ołomuniec.	wśrzodku Morawii.
Szląsk.	Wrocław.	nad R. Odrą.
Łuzacya.	Baudissen.	na połud. Łuzacyi.

C. AUSTRYACKI

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Arcyxięt: Austr:	Wiédeń.	nad Dunaiem.
Xięstwo Styryi.	Gratz.	nad Muerą.
Xięst: Karyntyi.	Klagenfurt.	nad Glaną.

Zam. te.	Xiest: Karnioli.	Laubach.	nad R. Laubach.
	Hr: Tyrolskie.	Inspruck.	nad R. Jnn.
	B. Bryxyeńsk:	Bryxen.	na wsch: Jnspurg:
	B. Trydenckie.	Trydent.	na połud: Inspurg:

C. BAWARSKI

	Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Zamyka te.	Xiest: i Elekt. Bawarskie.	Minchery.	nad R. Iser.
	X. Neubursk.	Neuburg.	- Dunaiem.
	Arc: Salisburg.	Salisburg.	- R. Saltzach.
	B. Ratysboneń.	Ratysbona.	- Dunaiem.
	B. Passawskie.	Passau.	- Zbieg: Dunaiu i R. Inn.
	B. Fresingeńsk.	Fresingen.	- Iser.

C. SZWABSKI

	Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
	X. Wirtenbers.	Sztutgard.	nad Nekrą.
	X. Firsztenbers.	Firsztenburg.	na połud. Sztutgar.
	X Hohen-Zollerańsk.	Zollern.	na połud. Sztutgar.
	X. Oettyngeńs.	Oetyng.	na płnoc Sztutgar.
Zamyka te.	X. Minde h ym.	Mindelheym.	na wsch. Sztutgar.
	Hr. Waldburg.	Waldbourg.	na wsch. Sztutgar.
	Hr. Kenigzec.	Keniksek.	na wsch. Sztutgar.
	Hr. Rehbersk.	Gemund.	na płnoc Sztutgar.
	Mar. Badeńsk.	Baden.	na zach. Sztutgardu
	Mar. Burgaws.	Burgau.	na wsch. Sztutgar.
	Mar. Offenbur.	Offenburg.	na zach. Sztutgar.
	B. Auszpursk.	Auszpurg.	na wsch. Sztutgar.
	B. Konstanc.	Mersburg.	nad Jez. Konstantz.
	Op. Kempteńs.	Kempton.	na wsch. Sztutgar.
	Pow: Brysgowiński.	Brysak.	na zach. Sztutgar.

Pow. Justyngeń.	Justingen.	na wsch. Sztutgar.
Pow. Ulmeński.	Ulm.	na wsch. Sztutgar.
Baronat Fuggereński.	Babenhauzen.	na wsch. Sztutgar.
Baron. Limpurs.	Limpurg.	na płnoc Sztutgar.

C FRANKONSKI

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Pow. Nurember.	Nuremberg.	na wsch. Frankonii.
X. Szwarcenber.	Szwarcenberg.	we śrzodku -
Bis. Bambergsk.	Bamberga.	we śrzodku - -
B. Wirtzburgs.	Wirtzburg.	na zachod - -
B. Aychstadeń.	Aychsztadeń.	na południe - -
Marg. Anszpach.	Anszpach.	na południe - -
Margrab. Kulmbaceńskie.	Kulmbach.	na wschod - -
Hrab. Reyneck.	Reinek.	na zachod - -
Hrab. Wertheymeńskie.	Wertheim.	na zachod - -
Hrab Hohenloeńskie.	Hall.	na zachod - -
Hrab. Papenheymeńskie.	Papenheim.	na południe - -
Hrab. Hennebergeńskie.	Henneberg.	na północ - -

Zamyka te.

C. GORNEY SAXONII

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
X. Elekt. Saskie.	Wittenberg.	nad Elbą.
Margrab. Miśnii.	Drezno.	nad Elbą.
Langrab. Turing.	Erfurt.	na zachod Miśnii
X. Anhaltyńskie.	Dessau.	nad Elbą.
Xięst. Koburskie.	Koburg.	na połud. Cyrku.
Marchią Brandeb.	Berlin.	nad Sprą.

Zamyka te.

Pomeran. Pruską.	Szczecin.	nad Odrą.
Pomeran. Szwed.	Stralsund.	nad morz. na półn

C. DOLNEY SAXONII

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Xięst. Brunświck.	Brunświck:	nad R. Ockier.
X. Halbersztadzk.	Halbersztad.	na połud. Cyrkułu
X. Magdeburskie.	Magdeburg.	nad Elbą.
Elek. Hannower.	Hannoyer.	nad Leiną.
X. Luneburśk.	Luneburg.	nad Elbą.
X. Bremeńsk.	Bremen.	nad Weser.
Biskup. Hildesheymeńskie.	Hildesheym.	na zach. Cyrkułu
X. Holsztyńskie.	Hamburg.	nad Elbą.
X. Meklemburgs.	Wismar.	nad morz. Baltyc.

Zamyka te.

C. WESTFALSKI

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Xięst. Kliwskie.	Kliwia.	na zach. Cyrkułu.
X. Juliackie.	Juliers.	na połud. Cyrku.
X. Westfalskie.	Arensberg.	na wsch. Cyrkułu
X. Mindeńskie.	Minden.	nad Weser.
X. Fryzyiskie.	Embden.	nad morz. Niemie
X. Bergeńskie.	Dusseldorf.	nad Renem.
X. Ferdeńskie.	Ferden.	nad Allerą.
X. Murskie.	Murs.	na zach. Cyrkułu
Bisk. Leodyiskie.	Leodium.	nad Mozą.
B. Munstersk.	Munster.	we śrzod. Cyrku.
B. Osnabruck.	Osnabrug.	we śrzod. Cyrku.
B. Paderbońsk.	Paderbona.	na wsch. Cyrku.
Hrab. Teklenbur.	Teklenburg.	we śrzod. Cyrku.
Hrab. Hoyaceńs.	Hoya.	nad R. Weser.
Hrab. Lingeńskie.	Lingen.	nad R. Embs.
Hrab. Oldenbursk.	Oldenburg.	na płnoc Cyrkułu

Zamyka te.

C. GORNEGO RENU

Zamyka te.

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Biskup: Wormac.	Wormak.	nad Renem.
B. Spireńskie.	Spira.	nad Renem.
B. Bazyleńskie.	Brondrut.	na zach. Cyrkułu
X. Cweybruckie.	Cweybrug.	na połud. Cyrku.
X. Symmereńsk.	Simmern.	na zach. Cyrkułu
Landgr. Haskie.	Kassel.	na płnoc Cyrku.
X. Weldeńskie.	Weldentz.	na płnoc Cyrku.
Hrab. Hanawsk.	Homburg.	we śrzod. Cyrku.
X. Darmsztadzk.	Darmsztad.	na połud. Cyrku.
Hrab. Nassawsk.	Nassaw.	na zach. Cyrkułu
X. Opac: Fuldeń.	Fulda.	na wsch: Cyrku.

C. DOLNEGO RENU

Zamyka te.

Stany.	*Miasta.*	*Położenie.*
Elekt. Moguncк.	Maintz.	nad Renem
Elekt. Trewirsk.	Trewir.	- Mozellą.
Elekt. Kolońskie.	Colonia.	- Renem.
Elekt. Ryńskie.	Heydelberg.	- R. Neker.

KROLESTWO CZESKIE

Zamyka te.

Cyrkuły.	*Miasta.*	*Położenie.*
Prageński.	Praga.	nad Mołdawą.
Bolesławski.	Bolesława.	na północ Pragi.
Hradecki.	Kennigsgratz.	na wschód Pragi.
Chrudymski.	Chrudim.	na wschód Pragi.
Czasławski.	Czasłau.	na południe Pragi
Kaurzymski.	Kaurzym.	na południe Pragi
Bechiński.	Bechin.	na południe Pragi
Pracheński.	Prachatitz.	na południe Pragi
Pilseński.	Pilsen.	na zachód Pragi.
Ziatecki.	Ziateck.	na zachód Pragi.

Litomierzycki.	Leutmeritz,	na północ Pragi.
Rakonecki.	Rakonitz.	na zachód Pragi.
Podiebracki.	Podiebrad.	na wschód Pragi.
Hebski.	Heba.	na wschód Pragi.

MORAWIA

Zamyka te.

Cyrkuły.	*Miasta.*	*Położenié.*
Ołomucki.	Ołomuniec.	we śrzod. Moraw
Prerowski.	Prerawer.	na wsch. Ołomuń:
Hradyski.	Aradyszer.	na połud. Ołomuń
Breneński.	Brunner.	na zach. Ołomuń.
Znaymski.	Znaymer.	na zach. Ołomuń.
Igławski.	Iglaver.	na zach. Ołomuń.

SZLĄSK

Wyższe.

Xięstwa.	*Miasta.*	*Położenié.*
Cieszyńskie.	Cieszyn.	na połud. Szląska
Opawskie.	Opawa.	na połud. Szląska
Karnowskie.	Karnów.	na połud. Szląska
Opolskie.	Opolu.	nad Odrą.
Raciborskie.	Raciborz.	na połud. Szląska
Bylickie.	Bilicz.	na połud. Szląska

Niższe.

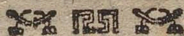
Xiętwa.	*Miasta.*	*Położenié.*
Wrocławskie.	Wrocław.	nad Odrą.
Brygskie.	Brzeg.	nad Odrą.
Głogowskie.	Głogow.	nad Odrą.
Jawerskie.	Jawer.	na zach. Wrocła.
Lignickie.	Lignicz.	na połud. Wrocł.
Munsterbergskie.	Munsterberg.	na zach. Opola.
Neyskie.	Neysk.	na połud. Wrocł.
Elzkie.	Elsk.	na połud. - -
Sagańskie.	Sagan.	na połud. - -
Swidnickie.	Swidnicz:	na zach. - -
Wolawskie.	Wolaw.	na płnoc - -

Trachenbergskie.	Trachenberg.	na wsch. głogę.
Karolackie.	Karolack.	nad Odrą.

L U Z A C Y A

Cyrkuły.	Miasta.	Położenie.
Budyszyński.	Budyszyn.	na połud. Luzacyi
Gerlicki.	Gerlic.	na wsch. Budysz.
Luckawski.	Luckawa.	nad R. Geylą.
Gubeński.	Guben.	na połud. Luzac.
Lubbeński.	Lubben.	na zach. Gubenu.
Kalawski.	Kalau.	na połud. Lubenu
Spremberski.	Szpremberg.	we śrzod. Luzac.

Zamÿka te.

S Z W A Y C A R Y

Szwaycarya *Helvetia* od Domu Ausryackiego z dáwna za Rzecz-pospolitą wolną uznaná, graniczy na północ i wschód z Tyrolem i Szwabami, na południe z Sawoyą i Włochami, na zachód z Hrabstwém Burguńskiém. Długa iest na mil 75, széroka na mil 40. Má powietrze umiarkowané i bardzo zdrowé. Góry którémi iest kráy ten okryty nieprzeszkádzaią, aby nieobfitowáł wzboże, konopie, len, owoce, i przednie pastwiska, na których obywatele liczné trzódy wypásać zwykli. Dzielą ſie Szwaycary na 13. Kantonów, kraie nabyte, i kraie sprzymiérzoné.

Kantony.	*Miasta stółeczne.*	*Położenié.*
Szafhauzéński.	Szafuza.	na płnoc Szwayc.
Zurychcański.	Zurych.	nad Jezior. Zury.
Appenzel.	Appenzel.	nad R. Syterą.
Glaris.	Glaris.	wśrzod Kantonu.
Schwitz.	Schwitz.	nad R. Muttą.
Uri.	Aldorf.	nad R. Russ.
Underwald.	Stantz.	nad Jez. Lucerną.
Zug.	Zug.	nad Jez. Zug.
Lucerneński.	Lucerna.	nad Jez. Lucerną.
Berneński.	Berna.	nad R. Aarą.
Friburgski.	Friburg.	na płnoc Kanto.
Solurański.	Solura.	nad R. Aarą.
Bazyleyski.	Bazylea.	nad R. Reném.

Kraie nabyte.	*Miasta stółeczne.*	*Położenié.*
Hrabstwo Badeńsk.	Bada.	nad R. Limatą.
Wóytost. Freyen.	Bremgarten.	na zach. Zurych.
Wóytostwo Emter.	Mayenfeld.	na płnoc Lucerny
Turgowia.	Frawenfeld.	nad R. Zurą.
Ryntalia.	Reinek.	nad R. Renem.
Hrabstwo Sargańsk	Sargans.	nad R. Sarą.
Gasterya.	Utznach.	nad Jez. Zurych.
Powiat Lugański.	Lugana.	nad Jez. Lugano.
Pow. Mendryzéńsk.	Mendryza.	na połud. Lugano
Pow. Lokarneński.	Lokarna.	nad Jez. Lokarno
Powiat Mageński.	Magia.	na płnoc Lokar.

Kraie sprzymierz.	*Miasta stółecz.*	*Położenię.*
Opact. Swiętogalsk.	S. Gallen.	wśrzodku.
Rzplta Gryzońska.	Ilantz.	nad źrzodł. Renu
Rzplta Walezyiska.	Sion.	niedl. Renu.
Rzplta Genewska.	Genewa.	nad Jez. Genw.
X. Newemburskie.	Newemburg.	nad Jez. Neuchat.
X. Walengińskie.	Walangin.	na płnoc Newem.

WŁOCHY

Ziémia włoská przedtém zwaná Hesperiá albo Latium grániczy na wschód, południe, i zachód z morzém Srzódziemném na północ z Francyą i Niemcami. Różnym podlégá Panóm znacznieyfi są: Papiéż, Dom Austryacki, Król obydwóch Sycylii, Król Sardyński, Wielki Xiąże Toskański, Rzecz-pospolitá Wenecka, i Rzecz-pospolitá Genueńská. Powietrze w tym kraiu, osobliwie ku południowi iest bardzo ciepłe, ale razem i bardzo zdrowe. Jedwáb iest náypiérwszém dochodów Kraiowych źrzodłém. Umieiętności i kunsztá, osobliwie malarstwo, rysunki, Muzyka, i Architektura we Włoszech szczegulniéy kwitną Składaią fię z Państw następuiących:

Państwa	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Xięst: Sawoyskie.	Hambery.	na zach. Włoch.
Xięst: Piemonckie.	Turyn. S.K.S.	nad zbieg. R. Do-(ryi i Po.
X. Monsferackié.	Kazal.	nad R. Po.
X. Medyolańskié.	Medyolan.	wśrzodku Xięst:
X. Parmeńskié.	Parma.	na wschi Xięstw.
X. Modeńskié.	Modena.	na płnoc Xięstw.
X. Mantuańskié.	Mantua.	na płnoc Xięstw.
Rzpltá Wenecka.	Wenecyá.	nad Odn: Adryat.
Rzpltá Genueńská.	Genua.	nad morzém.
Rzpltá Luceńská.	Luka.	na płnoc Pizy.
Xięst: Toskańsk.	Florencyá.	nad R. Arną.

Stán Papiézki.	Rzym. C. P.	nad R. Tyber.
Rpltá S. Marynská.	S. Marino.	w Xięst: Urbińs.

X. SAWOYSKIE.

	Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Zamyka te.	Sawoyski.	Chamberi.	na zach: Xięstwa
	Genewski.	Anneci.	nad Jeziorem tegoż nazwiska.
	X. Szablańskie.	Tornon.	nad Jez: Genewsk
	Hrab: Tarantezyis.	Moutiers.	nad R. Iser.
	Hrab: Mauryeńsk.	S. Jan Mauryen.	na połud. X. Sawoyskiego.
	Pow. Fausygneń:	Faussigni.	na połudn: X. Sawoyskiego.

X. PIEMONCKIE

	Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Zamyka te.	Margr. Salussańsk.	Salussa.	na połud. Turynu
	Hrab. Niceńskié.	Nica.	nad morzém.
	X. Oneliańskié.	Onelia.	na zach. Turynu.
	Margr. Suzańskié.	Suza.	na północ Turynu.
	X. Aostańskié.	Aosta.	na płnoc X. Piemonckiego.
	Hr: Kanawezans.	Jurea.	nad R. Doria.
	Państw. Wercels.	Wercella.	na wsch. Turynu.
	Hrab. Asteńskié.	Asta.	na wsch. Turynu.

X. MEDYOLAŃSKIE

	Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Zam: te.	Komeński.	Come.	nad Jeziorém tegoż nazwiska.
	Pawezański.	Pawia.	na połud. Medyol.
	Kremoneński.	Kremona.	nad Rzeką Po.

Zamyka te.

Angerski.	Anghiera.	nad iez. Maggiore
Lomeliński.	Lodi.	na wsch: Medyol.
Nowareński.	Nowara.	na zach. Medyol.
Medyolański.	Medyolan.	we śrzod. Xięst:
Tortoneński.	Tortona.	na połud. Medyol.
Hrab: Bobbieńsk.	Bobbio	na połud. Medyol.

PANSTWO WENECKIE

Zamyka te.

Prowincye.	*Miasta.*	*Położenié.*
Bergamsk.	Bergamo.	na zach. Wenecyi
Kremask.	Krema.	nad R. Seryą.
Brześciana.	Brześcia.	na połudn. teyże (Prowincyi.
Weroneza.	Werona.	nad R. Adigą.
Polczyna Rowigańská.	Rovigo.	nad R. Adigą.
Pow. Padewski.	Padwa.	nad R. Brentą.
Wincentyna.	Wicenca.	między rzek. Rotoną i Bachigli.
Trzewizany.	Trzewiza.	nad R. Piawą.
Feltryna.	Feltri.	na płnoc. Wenec.
Belluneza.	Belluna.	nad R. Piawą.
Kadoryn.	Kadora.	nad R. Piawą.
Friula.	Udyn.	na płnoc Wenec.
Dalmac. Weneck.	Spalatra.	nad odn: Wenec.

X. TOSKANSKIE

Zam. te

Powiaty.	*Miasta.*	*Położenié.*
Floreński.	Florencya.	nad Arną.
Pizański.	Piza.	nad morzem.

STAN PAPIEZKI

Prowincye.	*Miasta.*	*Położenié.*
Kamp: Rzymska.	Rzym.	nad Tybrem.
Patrym: S. Piotra.	Witerb.	na płnoc Rzymu.

Zamykâ te.	X. Kastreńskie.	Castro.	na zach. Rzymu.
	Pow. Orwietańs.	Orwieta.	na połud. Rzymu
	Ziémiá Sabińska.	Magliano.	na wsch. Rzymu.
	Pow. Peruzański.	Peruz.	na płnoc Rzymu.
	Umbrya.	Spolet.	we śrzod. Umbr:
	Marchia Ankońs.	Ankona.	nad odn. Wenec.
	X. Urbińskie.	Urbin.	we śrzod. Xięst.
	Romania.	Rawenna.	nad odn. Wenec.
	Pow. Bonoński.	Bononia.	na zach. Rawen.
	X. Ferrarskie.	Ferars.	na połud. Bononii

KROLESTWO NEAPOLITANSKIE

Kráy tén dlá licznych osád Greckich, wielką Grecyą przedtém nazywany, na południe Włoch leżący, má Rząd Monarchiczny Religią Katolicką. Dzieli się na 4. Prowincye.

Prowincye.	*Miasta stółecz.*	*Położenié.*
Labour albo Lawora	Neapol. C. P.	nad Morzém.
Abruza.	Akwila.	na płnoc Abruzy
Apulia.	Bar.	nad. odn: Adryat.
Kalabrya.	Kozenza.	wśrzod. Kalabr:|

S Y C Y L I A

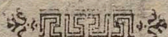
Prowincye.	*Miasta stółecz.*	*Położenié.*
Val-di-Demona.	Messina.	nad cieśn. Sycil:
Val - di - Noto.	Saragosa.	nad Morzém.
Val - di Mazara.	Palermo	nad Morzém.

KRO-

KROLESWO SARDYNSKIE

Wyspa ta należy do Xiążęcia Sabaudzkiego który ſię tytułuie Królem Sardyńskim a rezyduie w Turynie w Xięstwie Piemontskiém. Rościągá ſię wzdłuż na mil 60. wszérsz na mil 30. Dzieli ſię na dwie Prowincy:

Prowincye.	*Miasta Stółeczné.*	*Położenié.*
Capo-di Cagliari.	Cagliari.	nad Morzém.
Capo-di Lugoduri.	Sassari.	nad Morzém.

TURCYA EUROPEYSKA

Przedtém Grecyą nazywaná, graniczy na zachód z Odnogą Wenecką, Dalmacyą Wenecką, i Kroacyą Węgierską, na południe z Morzém Srzódziémném, na wschód z Archipelagiém i morzém czarném, na północ z Polską i Węgrami. Rozciągá ſię od wschodu na zachód na mil 200. od południa na północ na mil 250. Rząd má Despotyczny żadnémi prawami nieokryślony i Obywatele Państwá tego są Niewolnikami Sułtana. Religia panuiącá Mahometańská. Skłádá ſię z następuiących Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta stółeczne.*	*Położenié.*
Tartaryá Europeys.	Baciesaray.	ná brzegu Krym.
Bessarabia.	Oczaków.	nad uśc: R. Dniepr.

Moldawia.	Jassy.	nad R. Prutem.
Walachia.	Targowisk.	na płnoc Walach.
Bulgarya.	Zofia.	na połud: Bulg.
Romania.	Carogród. C.P.	nad cieśn. Carogr
Serwia.	Belgrad.	nad zbieg: Duna-(in i Sawy.
Bośnia.	Bagnaluk.	na płnoc Bośnii.
Kroacya Turecka.	Wichacz.	na płnoc Kroac.
Dalmac: Turec.	Moztar.	wśrzodku Dalm:
Rplta Raguzańs.	Raguza.	nad odn: Wenec:
Albania.	Skutary.	na płnoc Albanii.
Macedonia.	Salonika.	nad morzém.
Tessalia.	Janna.	na płnoc Tessal:
Epir.	Delwino.	na płnoc Albanii.
Lewadya.	Lebadya.	na połud: Liwad:
Morea.	Korynt.	nad odn: Lepan:

W Ę G R Y

Królestwo Węgierskié *Hungaria*, dáwniéy Pannonia, rozciągá się wzdłuż od wschodu na zachód na mil 120. wszérz od południa na północ na mil 80. graniczy na wschód i południe z Turcyą Europeyską, na zachód z Niémcami, a na północ z Polską. Má Króla dziedzicznego z Domu Ausryackiego, którym teráz iest Cesárz. Religią Katolicką. Obfituie w różnego rodzaiu zboża, Tabakę, wina przednie. Góry Węgierskie z bogatych skłádaią się kruszców złotych, śrebrnych, miedzianych, żelaznych, ołowianych. Składa się to Króleswo z następuiących Cyrkułów.

Cyrkuły.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Przeddunayski.	Presburg.	nad Dunaiém.
Zadunayski.	Edenburg.	na zach: Węgier.
Przédtyszański.	Koszyce.	na płnoc. Węgier.
Zatyszański.	Temeswar.	na połud: Węgier.
Sklawonia.	Warasdyn.	nad R. Drawą.
Kroacya Węgiers.	Karlstad.	na połu: Warazd:
Dalmac: Węgiers.	Zenga.	nad morzém.
Transylwania.	Hermanstad.	na połu: Transyl:

POLSKA

Polska część znaczna dawnéy Sarmacyi, graniczy na wschód z Moskwą i Tartaryą mnieyszą, na północ z morzém Baltyckiém, i Inflantami Moskiewskiémi, na zachód ze Szląskiém i Pomeranią, a na południe z Węgrami. Rościąga się podług dawnych granic, od południa na północ na mil 220. od wschodu na zachód na mil 200. Rząd ma Monarchiczno - Arystokratyczny gdyż Senat i Rycérstwo do interessów kraiowych wchodzą. Religią panuiącą Katolicka. Powietrzé umiarkowane. Grunta wszędzie prawie żyżné i urodzayne wzboża i owoce, obfituie w Łąki dostarczaiące pastwisk dla bydła i owiec, w Lasy do wszelkich potrzeb zdatne, i rozmaitych zwiérząt pełné. Dzieli się na trzy wielkie Prowincye. Wielką Polskę, Małą Polskę, i Wielkie Xięstwo Litewskie. Każda zaś z tych Prowincyów dzieli się na Woiewództwa i Powiaty.

WIELKO-POLSKA

WOJEWODZTWO POZNANSKIE.

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Poznański.	Poznań.	nad R. Wartą.
Kościański.	Kościan.	nad R. Obrą.
Ziémia Wschowś.	Wschowa.	nad grani: Szląs:
Wałecki pod P.K.P.	Wałcz.	między błotami.

WOIEWODZTWO GNIEZNIENSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné*	*Położénié.*
Gnieźnieński.	Gniézno.	na wsch: Poznan
Kcyński pod P.K.P.	Kcynia.	na połud: Gniéz:

WOIEWODZTWO KALISKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Kaliski.	Kalisz.	nad R. Prosną.
Nakielski pod P.K.P.	Nakło.	nad R. Notecz.
Pyzdrski.	Pyzdry.	nad R. Wartą.
Koniński.	Konin.	na płnoc Kalisza.

WOIEWODZTWO SIERADZKIE

Powiaty.	*Miasta stółecznë.*	*Położenié.*
Siéradzki.	Siéradz.	nad R. Wartą.
Szadkowski.	Szadek.	nad R. Wartą.
Piotrkowski.	Piotrków.	na wsch: Sieradz
Radomski.	Radomsko.	na połud: Piotrk:
Ostrzeszowski.	Ostrzeszów.	nad R. Prosną.
Ziémia Wieluńska.	Wieluń.	na zach: Piotrk:

WOIEWODZTWO ŁĘCZYCKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Łęczycki.	Łęczyca.	nad źrzod:R.Bzur
Brzeziński.	Brzeziny.	na połud. Łęczy.
Orłowski.	Orłów.	na połud. Łęczy.
Inowłodzki.	Inowłodz.	nad R. Bzurą.

WOIEWODZTWO RAWSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Ziémia Rawská.	Rawa.	nad R. Rawą.
Ziémia Sochaczew:	Sochaczew.	nad R. Bzurą.
Ziémia Gostyńská.	Gostyń.	nad R. Bzurą.
Powiat Gombiński.	Gombin.	na wsch: Gostyn.
Xięst: Łowickie.	Łowicz.	nad R. Bzurą.

WOIEWODZTWO MAZOWIECKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Ziémia Czerská.	Czérsk.	nad R. Wisłą.
Ziémia Warszawská.	Warszawa.C.P.	nad R. Wisłą.
Ziémia Wiżká.	Wizna.	na płnoc Warsza.
Ziémia Wyszogrod	Wyszogród	nad R. Wisłą.
Ziémia Zakroczym:	Zakroczym.	nad R. Wisłą.
ziémia Ciechanow:	Ciechanów.	na płnoc Warsza.
Ziémia Łomżyńská.	Łomża.	nad R. Narwą.
Ziémia Różańská.	Różan.	nad R. Narwą.
Ziémia Liwská.	Liw.	nad R. Liwem.
Ziémia Nurská.	Nur.	na połud. Łomży

WOIEWODZTWO PŁOCKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Płocki.	Płock.	nad R. Wisłą.
Biélski.	Bielsk.	nad R. Mławką.

Raciązki.	Racią̇ż.	nad R. Wkrą.
Siérpski.	Sierpsk.	nad R. Wkrą.
Płoński.	Płońsk.	nad R. Wkrą.
Szreński.	Srzeńsk.	na zach: Płocka.
Międzyborski.	Międzybórz.	na płnoc Płocka.
Mławski.	Mława.	nad R. Mławką.

W. BRZESKIE KUIAWSKIE

Powiaty.	*Miasta słółeczné.*	*Położenié.*
Brzéski.	Brzęść.	na wsch: Gopła.
Kowalski.	Kowal.	na płnoc Gopła.
Radzieiowski.	Rądzieiów.	na wsch: Gopła.
Kruszw: pod P.K.P.	Kruszwica.	nad Gopłem.
Przedecki.	Przedecz.	na wsch: Gopła.

W. INOWROCŁAWSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Inowrocł. pod P.K.P.	Inowrocław.	nad R. Notecz.
Bydgow: pod P.K.P.	Bydgoszcz.	nad R. Brdą.
Ziémia Dobrzyńská	Dobrzyn.	nad R. Wisłą.
Lipiński.	Lipne.	na płnoc Dobrzy.
Słonski.	Słońsk.	na płnoc Dobrzy.

W. CHEŁMINSKIE pod P. K. P.

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Chełmiński.	Chełmno.	nad R. Wisłą.
Toruński.	Toruń.	nad R. Wisłą.
Grudziącki.	Grudziądz.	nad R. Wisłą.
Radzyński.	Radzyn.	niedaleko Wisły.
Kowalewski	Kowalewo.	niedaleko Wisły.
Ziémia Michałows:	Neumark.	niedaleko Wisły.

W. MALBORSKIE pod P. K. P.

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Malborski.	Malborg.	nad R. Nogatem,
Elbiągski.	Elbląg.	nad Jeziorem.
Sztumski.	Sztum.	nad R. Frischau.
Kiszporski.	Kiszporg.	nad R. Frischau.
Xięst: Warmińskie.	Helsberg.	nad R. Pregier.

W. POMORSKIE pod P. K. P.

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Tczewski.	Tczewo.	nad R. Ferzą.
Nowski.	Nowe.	nad R. Wisłą.
Gdański.	Gdańsk.	nad R. Motławą.
Swiecki.	Swiecie.	nad R. wisłą.
Tucholski.	Tuchola.	nad R. Brdą.
Człuchowski.	Człuchów.	nad R. Brdą.
Mirachowski.	Miracbów.	na zach: Gdańska
Pucki.	Pucko.	nad morzém.
Kościerzyński.	Kościerzyna.	przy uściu Ferzy
Skarszewski.	Skarszew.	nad R. Ferzą,
Butowski.	Butów.	na gran: Pomer:
Lemburski.	Lawemburg.	na gran: Pomer:

MAŁO-POLSKA

WOIEWODZTWO KRAKOWSKIE.

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Krakowski.	Kraków	nad R. Wisłą.
Sądecki pod P. C.	Sądecz.	nad R. Dunaiém.
Biécki pod P. C.	Biécz.	nad R. Rabą.
Proszowski.	Proszowice.	na wsch: Krako:
Xiązki.	Kiąż.	nad R. Dunayc:
Czechowski.	Czechów.	na wsch: Krako:

Lelówski.	Lelów.	nad R. Białą.
Szczérzecki.	Szczérzec.	na wsch. Krako:
X. Oświécimsk. pod P. C.	Oświęcim.	ną zach: Krakow.
X. Zatorsk. pod P.C.	Zatorz.	na zach: Krakow.
Xięst: Siewiérskie.	Siewiérz.	nad źrzodł: War:
Star: Spisk: pod P.C.	Podoliniec.	nad R. Poprad.

W. SANDOMIRSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Sandomirski.	Sandomirz.	nad R. Wisłą.
Wiślicki pod P. C.	Wislica.	nad R. Nidą.
Pilzniński pod P. C.	Pilzno.	nad R. Wisłoką.
Radomski.	Radom.	na płnoc Sandom:
Opoczyński.	Opoczno.	na zach: Rad:
Chęciński.	Chęciny.	na zach: Rad:
Ziémia Stężycka.	Stężyca.	nad R. Wisłą.

W. LUBELSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Lubelski.	Lublin.	nad R. Bystrżycą
Urzędowski.	Urzędów.	na połud: Łuko:
Ziémia Łukowská.	Łuków.	ną płnoc Lublina.

W. PODLASKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Ziémia Drochická.	Drohiczyn.	nad R. Bugiem.
Ziémia Mielnická.	Mielnik.	nad R. Bugiem.
Ziémia Biélská.	Biélsk.	na gran: Brzesk:
Brański.	Brańsk.	na zach: Bielska.
Tykociński.	Tykocin.	nad R. Narwą.
Surazki.	Suraz.	nad R. Bugiem.

W. BEŁZKIE pod P. C.

Powiaty.	Miasta stółeczné.	Położenié.
Bełski	Bełz.	wśrzod: Wdztwa.
Grabowiecki.	Grabowiec.	nad R. Bugiém.
Horodelski.	Horodło.	nad R. Bugiém.
Lubaczewski.	Lubaczew.	na połud: Bełza.
Ziémia Buská.	Busk.	na płnoc Lwowa.

W. RUSKIE pod P. C.

Powiaty.	Miasta stółeczné.	Położenié.
Ziémia Lwowská.	Lwów.	wśrzod: Wdztwa
Ziémia Przemyská.	Przemyśl.	nad R. Saném.
Ziémia Sanocka.	Sanok.	nad R. Saném.
Ziémia Halicka.	Halicz:	nad R. Dniestrém.
Ziémia Hełmska.	Hełm.	na wsch: Lubl:
Ziémia Zydaczews:	Zydaczew.	nad R. Dniestrem:

W. WOŁYNSKIE

Powiaty.	Miasta stółeczé.	Położenié.
Łucki.	Łuck.	nad R. Styrém.
Włodzimirski.	Włodzimirz.	na zach: Łucka.
Krzemieniecki.	Krzemieniec.	na połud: Łucka.

W. PODOLSKIE

Powiaty.	Miasta stółeczné.	Położenié.
Kamiéniecki	Kamièniec.	nad R. Smotrycz.
Latyczewski.	Latyczew.	nad R. Bohem.
Czerwonogrodzki.	Czerwonogr:	nad R. Dniestrém.

pod P. C.

W. BRACŁAWSKIE

Powiaty.	Miasta stółeczné.	Położenié.
Bracławski.	Bracław.	nad R. Bohem.
Winnicki.	Winnica.	nad R. Bohem.

W. KIIOWSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Żytomirski.	Żytomirz.	na połud: Owruc.
Owrucki.	Owrucz.	nad R. Noryn.

W. CZERNIECHOWSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Czérniechowski.	Czérniechów.	na gran: Moskw:
Nowogrodzki.	Nowogród.	na gran: Moskw:

W. XIĘSTWO LITEWKIE

W. WILENSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Wileński.	Wilno.	między R. Wilią i (Wilenką.
Oszmiański.	Oszmian.	na wsch: Wilna.
Lidzki.	Lida.	na połud: Wilna.
Wilkomirski.	Wilkomirz.	nad R. Swiętą.
Brasławski.	Brasław.	nad Jeziorém.

W. TROCKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Trocki.	Trocki.	nad Jeziorém.
Kowiński.	Kowno.	nad zbieg: R. Wi-(lii i Niemn:
Grodziński.	Grodno.	nad R. Niemnem.
Upitski.	Poniewićż.	na płnoc Kowna.

W. NOWOGRODZKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenie.*
Nowogrodzki.	Nowogrod:	na płnoc Słonim:
Słonimski.	Słonim.	nad R. Szczarą.

Wołkowyski.	Wołkowysk.	na zach: Nowog.
Xięstwo Słuckie.	Słuck.	nad R. Słuczą.
Xięst: Nieświeżkie.	Nieświeź.	na płnoc Słucka.

W. BRZESKIE LITEWSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Brzeski	Brześć,	nad R. Bugiém.
Piński.	Pińsk.	nad R. Piną.

W. MINSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Miński.	Mińsk.	nad R. Swisłoczą
Mozyrski.	Mozyr.	nad R. Prypec.
Rzeczycki pod P.R.	Rochaczew.	nad R. Dnieprem.

W. MSCISŁAWSKIE pod P. R.

Samo przez się bez Powiatów.

Miasto Stółeczné.	Mścisław.	nad R. Sozą.

W. SMOLENSKIE

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Smoleński.	Smoleńsk.	na gran: Mosk:
Starodubowski.	Starodub.	na gran: Mosk:

W. WITEBSKIE pod P. R.

Powiaty.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Witebski.	Witebsk.	nad R. Dzwiną.
Orszański.	Orsza.	nad R. Dnieprém

W. POŁOCKIE pod P. R.

Samo przez się bez Powiatów.

Miasto stółeczné.	Połock.	nad R, Dzwiną.

W. INFLANTSKIE pod P. M.

Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Dyneburski.	Dyneburg.	nad R. Dzwiną.
Derptski.	Derpt.	na gran: Mosk.
Werdeński.	Wenda	na gran: Mosk.
Parnawski.	Parnaw.	na gran: Mosk.

XIĘSTWO ZMUDZKIE

Powiaty znacz:	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Miednicki.	Miedniki.	na płnoc Rosienia
Iragolski.	Iragol.	nad R. Niemném.
Szaweiski.	Szawle.	na płnoc Rosienia
Wielońskí.	Wielona.	nad R. Niemnêm.
Rosieński.	Rosienie.	na wsch: Zmudzi
Widuklewski.	Widoły.	na połud: Rosien:
Kiełtyński.	Kiełmy.	na zach: Rosienia.
Połągowski.	Połąga.	nad Morzém.

KURLANDYA

Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Xięstwo Kurlandyi.	Goltynga.	nad R. Windawą
Xięstwo Semigalii.	Nitawa.	nad R. Soula.
Powiat Piltyński.	Piltyn.	na połud: Goltyn

PRUSY

Królestwo Pruskie graniczy na północ z Morzém Baltyckiém i Xięstwem Zmudzkiém, na wschód z Litwą i Podlasiém, na południe z Wielko-Polską, na zachód z Pomeranią.

Rościągá się od południa na północ na mil 60. od wschodu na zachód na mil 50. Má Rząd Monarchiczny Religią Dyssydntską. prócz tego wolno się wszystkim Religiom w tym Państwie mieścić. Powietrze w Prusach bardziéy zimne niż umiarkowane. Grunta piászczysté i nieurodzayné, iednakże obywatelów przemysł i twardá prácá, przymuszá ie do wydawaniá pomyślnych urodzaiów. Dzielą się Prusy na trzy Cyrkuły Samlandyą, Nantangią, i Hokérlandyą.

SAMLANDYA

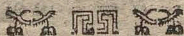
Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Samlandya przez się	Królewiec.	nad R. Preglą.
Sklawonia.	Memel.	na gran: Zmudzi.
Nardyá.	Labiawa.	nad R. Deme.

NANTANGIA

Powiatty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Nantangia przez się.	Brandeburg.	nad odn: morską.
Bartonia.	Bartenstein.	nad R. Alle.
Sudawia.	Johanesburg.	nad Jeziorem.
Galindya.	Wildenberg.	nad R. Omulef.

HOKERLANDYA

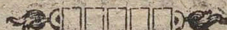
Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Kokerlan: przez się.	Holland.	na wsch: Elbląga
Pomezania.	Kwidzyn.	nad R. Wisłą.

MOSKWA

Moskwa Europeyská albo Ruś, z Inflantami Moskiewskiemi i Estonią rościągá się wzdłuż od wschodu na zachód na mil 215. wszérz zaś od południa na północ na mil 440. graniczy od wschodu z Tartaryą Wielką, od zachodu z Szwecyą i Polską, na północ z Oceanem lodowatym, na południe z Tartaryą mnieyszą. Powietrze w tym kraiu bardzo zimne, osobliwie w Prowincyach północnych gdzie śniegi i lody trwaią przez trzy części roku; w południowych zaś iest ciepło umiarkowané. Moskále są Chrześcianie Schizmatycy obrządku Greckiego. Rząd maią samowładny umiarkowany Monarchicznym. W niedostatku męzkiéy niewieściá płeć wstępuie na Tron. Dzieli się to Państwo na 12. Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Rygska.	Ryga.	nd uściem Duny.
Rewelská.	Rewel.	nad odn: Finnicką
Petersburská.	Petersburg P.C.	na wysp: R. Newy
Wiburská.	Wiburg.	na płnoc Petersb
Wielko-Nowogrod.	Wiel: Nowog:	na połud: Petersb
Archangelská.	Archangel.	nad Morz: białém.
Moskiewská.	Moskwa.	wśrzod: Państwa
Smoleńská.	Smoleńsk.	nad R. Dnieprem.
Kijowská.	Kijów.	nad R. Dnieprem.
Biłogrodzká.	Biłogród.	na wsch: Kijowa.
Woronowská.	Woroneż.	na płnoc Kijowa.
Nizi-Nowogrodzká	Nież: Nowog:	na wsch: Mosk:

S Z W E C Y A

Graniczy na północ i zachód z Norwergią, na wschód z Moskwą, na południe z morzém Baltyckiém, i Odnogą Finlancką. Rząd w Szwecyi Monarchiczny, Religia panuiąca Dyssydentska. Zima trwá dziewięć Miesięcy, lato chociaż dosyć Krótkie przykrym iednak podlégá gorącóm, które zaráz po zimie następuią. Grunta dosyć urodzayné wszakże góry, lasy, ieziora większą kraiu połowę zabiéraią. Dzieli się kráy tén na cztéry Prowincye.

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Gotya.	Kalmar.	na wschód Gotyi
Szwec: alboUpland:	Sztokolm. C. P.	nad morzém.
Laponia.	Tornia.	na połud: Laponii
Finlandya.	Abo.	na zach: Finlan:

G O T Y A

Zamyka te.

Powiaty.	*Miasta stołeczne.*	*Położenié.*
Skania.	Lund.	na połud: Skanii.
Blekingia.	Chrystyania.	na zach: Bleking:
Hallandya.	Halmsztad.	na zach: Halland:
Smalandya.	Kalmar.	na wsch: Gotyi.
Ostrogotya.	Norkoping.	na płnocOstrogó:
Westrogotya.	Gottenburg.	na zach: Westro.
Dalia.	Dalemburg.	nad Jez: Wener.
Wermelandya.	Karolsztad.	nad Jez: Wener.

U P L A D Y A

Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié*
Sudermania.	Nikopinga.	nad morz: Baltyc:
Nerycya.	Orebra.	we śrzod: Neryc:

Zamyka te.	Westmania.	Westeras.	nad morz: Baltyc.
	Uplandya.	Sztokolm.	nad morz: Baltyc.
	Gestrycya.	Gewalia.	nad odn: Botnic:
	Delekarlia.	Hedemora.	na płnoc Westm:
	Helsingia.	Hudwikswald.	nad odn: Botnic:
	Medelpadia.	Sundswald.	nad odn: Botnic:
	Iemptia.	Froson.	w śrzod: Iempt:
	Angermania.	Hernesand.	na wsch. Angerm
	Botnia.	Uma.	nad odn: Botnic:

L A P O N I A

	Powiaty.	*Miasta stołeczne.*	*Położenie.*
Zamyka te.	Uma Lapmark.	Uma.	nad odn: Botnic:
	Pitha Lapmark.	Pitha.	= = Botnicką.
	Ula Lapmark.	Ula.	= = Botnicką.
	Tornia Lapmark.	Torni.	= = Botnicką.
	Kimi Lapmark.	Kimi.	= = Botnicką.

F I N L A N D Y A

	Powiaty.	*Miasta stołeczne.*	*Położenie.*
Zamyka te.	Kaiania.	Caienburg.	nad Ulą Jeziorem
	Tawastya.	Tawasta.	weśrzod: Tawas.
	Finland: przez się.	Abo.	na zach: Nilandyi
	Nilandya.	Borgo.	nad odn: Finick.
	Sawolaxya.	Nyślod.	na połud: Sawol:
	Kexholmia półn:	Leża.	na płnoc Keksch

DANIA

DANIA

Udáwnych zwaná *Chersonesus Cimbrica* graniczy na wschód z morzém Baltyckiém, na zachód z morzém Niemieckiém, na północ z cieśniną Sund, na południe z Niemcami. Rząd w Danii iest Monarchiczny Religiá Dyssydentská. Całe Państwo składá się z Jutlandyi północnéy, z Xięstwa Szlezwickiego z Wysp Duńskich, i Nowergii. Te zaś dzielą się na Powiaty.

JUTLANDYA

Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Alburgeński.	Alburg.	na płnoc Wibur:
Wiburgski.	Wiburg.	na zach: Archuz.
Archuzański.	Archuz.	nad morzém.
Rypeński.	Rypen.	na połud: Archuz

X. SZLEZWICKIE

Powiaty.	*Miasta stołeczne.*	*Położenié.*
Apenradeński.	Apenrad.	na wsch: Tunder.
Tundereński.	Tunder.	na zach: Apenrad
Flensburgski.	Flensburg.	na płnoc Szlezw:
Huzumeński.	Huzum.	na zach: Szlezw:
Glottorpeński.	Szlezwisk.	na połud: Jutland.

WYSPY

Wyspy.	*Miasta stołeczne.*	*Położenié.*
Fionia.	Odenza.	wśrzodku.
Zelandya.	Kopenhaga C.P.	na wsch. Zelan:

NORWERGIA

Powiaty.	*Miasta stołeczné.*	*Położénié.*
Aggeruzański.	Chrystyania.	na południe.
Bergeński.	Bergen.	na zach: Norw:
Drontheymeński.	Drontheim.	nad Jeziorém.
Wardhuski.	Wardhus.	na płnoc Norw:

WIELKA BRYTANIA

Królestwo Angielskie złożóne z Anglii, Xięstwa Walli albo *Galles*, ze Szkocyi i Hibernii, leżące na zachód Skandynawii na Oceanie zachodnim, má Rząd Monarchiczno-Arystokratyczno-Demokratyczny, Religią Dyssytentską. Obfituie we wszystko, má wielkie równiny na których są gaie dlá rozrywki i polowaniá umyślnie zostawione, grunta wszędzie uprawne, i zasiane zbożem, a odłogi i łąki wielkiémi okrywaią się trzódami owiec i bydła rogatego. Nauki i rękodzieła wszelkiego rodzaiu szczególnym sposobém w Anglii kwitną. Składá się to Państwo z bardzo wielu Hrabstw znacznieysze są te:

W ANGLII.

Kornubia.	Launceston.	nad morzèm.
Dewonia.	Exeter.	nad Rzéką.
Dorcestrya,	Dorcester.	na południe.
Hantonia.	Winchester.	wśrzodku Hrab:

Somerzecya.	Brystol.	na południe.
Wiltonia.	Salesbery.	na południe.
Borcherya.	Reddenhad.	nad R. Tamezą.
Oxfordya.	Oxford.	nad R. Tamezą.
Glocestrya.	Glocester.	nad R. Sewern.
Monumecya.	Monumeth.	nad R. Sewern.
Herfordya.	Hereford.	nad R. Rydall.
Warwick.	Warwick.	wśrzodku Hrab:
Stafordya.	Staford.	wśrzodku Hrab:
Salopenzya.	Schrowelbury.	nad R. Sewern:
Cestrya.	Chester.	nad odn: Flintins:
Worcestrya.	Worcester.	nad R. Sewern.
Lankastrya.	Lankaster.	na połud: Hrab:
Westmorya.	Kendall.	na połud: Hrab:
Kumbrya.	Carlile.	wśrzodku Hrab:
Nothumbrya.	Neukastel.	na wschód Hrab:
Durham.	Durham.	na połud. Hrab:
Yorck.	Yorck.	nad R. Humber.
Linkolnia.	Linkoln.	wśrzodku Hrab:
Nottingham.	Nottignha.	nad R. Trent.
Darby.	Darby.	na połud. Hrab.
Laucestrya.	Laucester.	wśrzodku Hrab:
Rutlandya.	Okham.	wśrzodku Hrab:
Northamptonia.	Northampton.	na połud. Hrab:
Huntingia.	Hunting.	nad R Onse.
Berfordya.	Berford.	na płnoc Hrab.
Bukinghamia.	Bukingham.	na płnoc Hrab:
Hertfordya.	Hertford.	na wsch: Hrab.
Midlesexya.	Londyn.	nad R. Tamezą.
Surrya.	Sutwarck.	wśrzodku Hrab:
Suthexya.	Chichester.	nad morzém.
Kantuarya.	Kantenbury.	na wschód Hrab:
Essexya.	Colchester.	na płnoc Hrab:
Cambrydga.	Cambrydge.	na połud. Hrab.
Suffolcya.	Jpzwich.	na wschód Hrab:
Nordfolcya.	Norwich.	na płnoc Hrab.

W XIĘSTWIE. WALLII.

Hrabstwa.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Flinteńskie.	S. Asaph.	na płnoc Hrab.
Dembingeńskie.	Dembing.	na płnoc.
Montgomereńs.	Montgomery.	na wsch: Hrab:
Anglezeyskie.	Beumaris.	na wsch: Hrab:
Karnaneńskie.	Karnarwan.	na płnoc Hrab:
Merwineńskie.	Harlach.	nad morzém.
Kardyganeńskie.	Kardygan.	nad morzém.
Karnardeńskie.	Karnarden.	na połud: Hrab.
Penbrokeńskie.	Penbrock.	na połud: Hrab.
Radnoreńskie.	Radnor.	na zachód Hrab.
Brechineńskie.	Breknok.	na wschód Hrab.
Glamorgeńskie.	Kardiff.	nad morzém.

W SZKOCYI POŁNOCNEY.

Hrabstwa.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Gallowadya.	Kirkudbrigt.	nad morzém.
Nidysdalia.	Dumfreis.	nad morzém.
Anandya.	Annand.	nad morzém.
Eskedalia.	Eusdale.	we śrzod: Hrabs:
Lidalia.	Hermitag.	na płnoc Hrabst:
Tuedya.	Jedburg.	na płnoc Hrabst:
Mercya.	Duns.	na płnoc Hrab.
Lauderdalia.	Laudert.	na płnoc Hrab:
Twedya.	Peblis.	na płnoc Hrab:
Glotiana.	Glasquo.	nad odn: morską.
Killen.	Aire.	na zach: Hrabst:
Arricta.	Burgenne.	na płnoc Hrabst:
Lothiana.	Edynburg.	nad odn: morską.
Sterlingia.	Sterlin.	na płnoc Hrab:
Renfronia.	Renfrew.	na płnoc Hrab.
Cunighamia.	Irwin.	nad morzém.
Wyspa Buthe.	Rothesay.	we śrzod: Wyspy

Wyspa Arania.	Arran.	na wsch: Wyspy
Półwysep Kant.	Kilcheran.	na półn: półwysp

W SZKOCYI POŁUDNIOWEY

Hrabstwa.	*Miasta stółéczné.*	*Położenié.*
Fifa	S. Andrews.	nad morzém.
Mentheit.	Dublin.	na południe.
Lewinia.	Dumbarten.	nad morzém.
Argatelia.	Innera.	nad odnogą.
Perthia.	Perth.	nad morzém.
Strathernia.	Abernethy.	nad odn. morską.
Albania.	Dunkekl.	na wschod.
Lorna.	Dunstag.	nad morzém.
Mernis.	Berwey.	nad morzém.
Angusia.	Dunde.	na północ.
Gurea.	Gawri.	we śrzodku.
Atholia.	Blaire.	we śrzodku.
Marla.	Aberdeen.	nad morzém.
Badenoch.	Riwen.	we śrzodku.
Lochbria.	Inverlochy.	na południe.
Buchania.	Peterhad.	nad morzém.
Banfia.	Banff.	na północ.
Moravia.	Elgin.	nad północ.
Rossia	Tain.	na wschod.
Sutherlandya.	Dornock.	nad odnogą.
Strathnavernia.	Strathi.	na półn. nad morz.
Cathanesia.	Wyck.	na wſch. nad morz

W IRLANDYI

Prowincye.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Ultonia.	Londondery.	nad R. Mourn.
Laginia.	Dublin.	na wſch. Irl. nad M.
Konnachia.	Galliway.	na połud. Prowin.
Momonia.	Limerick.	nad odn. morską.

WYSPY EUROPEYSKIE

WYSPY SZWECKIE.

Leżącé na Morzu Baltyckiem.

Rugen.	Oesel.
Ocland.	Daghio.
Gotland.	Aland.

WYSPY DUNSKIE.

Leżącé na Morzu Baltyckiem.

Zelandya.	Anhout.
Fionia.	Lessów.
Lalandya.	Huen.
Falstrya.	Saltholm.
Mona.	Fermeren.
Amack.	Alsen.
Bornholm.	Nortztrant.
Langelandya.	Fora.
Guldebourg.	Sylt.
Arroe.	Rom.
Samzoe.	Fanoe.

WYSPY NORWERGSKIE

Leżącé na Oceanie Pólnocnym.

Maggeroya.	Hilteren.
Surroya.	Carmen.
Samiana.	Islandya.

WYSPY FERRO

Leżącé na Oceanie Pólnocnym.

Swino.	Sudera.
Strom.	Fulo.
Santwage.	Borda.
Sando.	

WYSPY HEBRYDZKIE

Leżącé na zachód Szkocyi.

Lewis.	Ila.
Nuizt.	Arran.
Southwist	Man.
Skiel.	Anglezéy.
Mull.	Wyspy Scylli.
Jura.	

WYSPY ORKADZKIE

Leżącé na północ Szkocyi.

Hoy.	Westra.
Romona.	Skanda.

WYSPY SZOTLANDZKIE

Leżącé na północ Szkocyi.

Mainland.
Yell.
Wust.

WYSPY ANGIELSKIE

Leżącé na Morzu Niemieckiém.

na wschód Anglii.	na południe Anglii.
Holi.	Wight.
Farne.	Porthmut
Coquet.	Portland.
Skapay.	Jersey.
Thanet.	Gar ezéy.
	Aurigney.

WYSPY AZOCKIE

Leżącé na Oceanie Atlantyckim.

S. Michała.	Pico.
Panny Maryi.	Tyal.
Tercera.	Floreza.
Gratiosa.	Cuero.
S. Jérzego.	

WYSPY SRZODZIEMNE

Leżącé na Morzu Srzódziémném.

Maiorka.	Rhodus.
Minorka.	Skarpanto.
Ywika.	Cerigo.
Korsyka.	Lango.
Sardynia.	Samos.
Sycylia.	Delos.
Malta.	Chio.
Kandya.	Mitilena.
Cypr.	Tenedos.
Corfu.	Stalimene.
Cephalonia.	Nigrypont.
Zante.	

POŁWYSPY

Półwysep Jutland.	nad morzém Niemieckiém.
Półwysep Morea.	nad morzém Srzódziémném.
Półwysep Krimea.	nad morzém Czarném.

MIĘDZYMORZA

Między morze Korynckie.	łączy.	Moreę z Grecyą.
Między morzé Prekopskie.		Krymeę z Tartaryą.

PRZYLĄDKI.

Przylądek Nordking.	na północ Nowergii.
Przylądek Lizard.	na południe Anglii.
Przylądek Stert.	na zachod Anglii.
Przylądek la Hague.	na płnoc Normandyi we Franc:
Przylądek Finisterræ	na zachod Gallicyi w Hiszp:
Przylądek Rogue.	na zachod Lizbony w Portug:
Przyląd: S. Wincent:	na zachod Algabryi w Portug

G O R Y.

Skars Field albo Montes Felices.	Między Szwecyą i Norwergią.
Szwartzwalden.	w Szwecyi na południe.
Hiperbora.	w Moskwie na północ.
Boglowenskie.	w Moskwie na południe.
Karpackie.	między Polską i Węgrami.
Filshtelberg.	otaczaią Czechy na około.
Cewinenskie.	we Francyi na południe.
Arwerneńskie.	we Francyi na południe.
Wogen.	w Lotaryngii.
Pireneyskie.	między Francyą i Hiszpanią.
Alpeyskie.	między Francyą i Włochami.
Apenin.	we Włoszech.
Wezuwiusz ognistá.	w Króiestwie Neapolitańskiém.
Etna ognistá.	w Sycylii.
Balkan.	na północ Macedonii.
Góra Swiętá.	na wschod Macedonii.
Lacha.	między Macedonią i Tessallią
Malwerna.	w Anglii w Hrab: Worcester
Peak.	w Anglii w Hrab: Derbineńsk.
Snowden.	w Xięst. Wallii w Hrab: Karnawarneńskiém
Plinlimon.	w X. Wallii w Hrab: Kardyganeńskiém.
Grampińskie.	w Szkocyi nad Rzéką Dywa
Chewiot.	między Szkocyą i Anglią.
Knok-Patrik.	w Irlandyi w Hrab: Limerycens
Hekla ognista.	w Islandyi.

O C E A N Y.

Ocean Atlantycki.	na zachód Europy.
Ocean Północny.	na północ Europy.

M O R Z A.

Morzé Baltyckié.	między Szwecyą i Polską.
Morzé Białé.	w Moskwie na północ.

Morzé Niémieckié.	na płnoc Niemiec.
Morzé Irlandzkié.	na zachód Anglii.
Morzé Akwitańskié.	na zachód Francyi.
Morzé Srzódziémné.	na południe Europy.
Morzé Czarné.	na wschód Turcyi Europeys:

ODNOGI MORSKIE.

Odnoga Botnická.	na północ morza Baltyckiego.
Odnogá Finnická.	na wschód morza Baltyckiego.
Odnoga Inflantská.	na wschód morza Baltyckiego.
Odnoga Adryatycká.	na wschód Włoch.
Odnoga Tarentyńská.	na północ Sycylii.
Odnoga Lepancká.	na wschód Morei.
Odnoga Taszowská.	w Moskw: na płnoc Samogedyi

CIESNINY MORSKIE.

Cieśnina Sundycká.	łączy	Morzé Duńskie z M. Baltyc.
Cieśn. Dorowerneńs.		Morzé Niem: z Kanał. Angiel
Cieśnina Gibraltar.		Morzé Srzodz. z Ocea. Atlan.
Cieś: Bosphor. Thraciæ	łączy	Morzé czárne z Propontydem.
Cieśnina Hellespont.		propont: z Archipelagiém.
Cieśnina Kaffenska.		Jezioro Meotis z morz. Czárn.
Cieśnina Waygatz.		Odn: Taszow: z morz. lodow.

J E Z I O R A.

Ladoga.	w Moskwie na zachód.
Onega	w Moskwie na zachód.
Januszowe Ozero.	w Moskwie na zachód.
Ula.	w Szwecyi na północ.
Meler.	w Szwecyi na zachód.
Wener.	w Szwecyi na zachód.
Weter.	w Szwaycár. na zachód.
Pelpus.	w Estonii
Gopło.	w Kuiawach na północ.

Luban.	w Inflantach na północ.
Olcha.	w Woiewództwie Mińskiem.
Konstancz.	w Niemczech na południe.
Genewa.	w Szwaycarach na zachód.
Lucerna.	w środku Szwaycár.
Wittleza.	w środku Anglii.
Wiborna.	w Anglii na północ.
Neffa.	w Szkocyi na północ.
Lomonda.	w Szkocyi na południe.

R Z E K I.

W HISZPANII i PORTUGALII.

Iberus.	*wpáda*	w morze Balear: pod Tortozą.
Xucar:		w morze Srzodz: pod Walen.
Gwadalkwiwir.		w Ocean zachodni.
Guadiana.		w Ocean zachodni.
Tagus.		w Ocean pod Lizboną.
Durius.		w Ocean pod Miastem Porto
Minho.		w Ocean zach: pod Kamin:

WE FRANCYI.

Sekwana.	*wpáda*	w Kanał Angel na półn: Norm
Ligeris.		w Morzé Akwitańskie.
Garumna.		w Morze Akwitańskie.
Rodan.		w Morze Szrodziémné.

W NIEMCZECH.

Odra.	*wpáda*	w Morze Baltyckie.
Elba.		w Morze Niemieckie.
Wezer.		w Morze Niemieckie.
Moza.		w Morze Niemieckie.
Ren.		w Morze Niemieckie.
Dunay.		w Morze Czárne.
Men.		w Rzekę Ren pod Frankfor.

WE WŁOSZECH.

Padus.	wpáda	w Odnogę Wenecką.
Arnus.		w Odn: Genuen: pod Pizą.
Tyber.		w Morze Toskan: pod Rzym:
Vulturnus.		w M. Srzodziém. pod Kapuą.

W TURCYI EUROPEYSKIEY.

Dniestr.	wpáda	w M. Czárne pod Białog.
Dunay.		w M. Czárne na wschod.

W POLSZCZE.

Wisła.	wpáda	w Morze Baltyckie.
Niemen.		w Morze Baltyckie.
Bug.		w Narew pod Pułtuskiem.
Warta.		w Odrę pod Kistrynem.
Narew.		w Wisłę pod Zakroczymem.
Prypec.		w Dnieper pod Czárnobylem
Dunaiec.		w Wisłę pod Opatowem.

W MOSKWIE.

Wolga.	wpáda	w M. Kasp. pod Astrakanem.
Dnieper.		w M. czárne pod Oczakow:
Dzwina.		w Morze białe pod Archang:
Don albo Tanais.		w Jezioro Meotyckie.

W SZWECYI.

Dalkarlus.	wpáda	w Odnogę Botnicką.
Kimi.		w Odnogę Botnicką.
Torno.		w Odnogę Botnicką.
Calix.		w Odnogę Botnicką.

W ANGLII.

Tamesis.	wpada	w M. Niemieckie pod Londyn.
Humber.		w M. Niemieckie na wschod.
Tyna.		w M. Niemieckie na wschod.
Twede.		w M. Niemieckie na wschod.

W SZKOCYI.

Spey.	wpada	w M. Niemieckie.
Dea.		w M. Niemieckie.

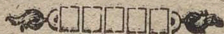
W HIBERNII.

Schanon.	wpada	w Ocean pod Limerik.
Sauran.		w M. Irl. pod Waterford.

A Z Y A.

Azya graniczy na północ z morzém lodowatém, na południe z morzém Indyiskiém, na zachód z Europą i Afryką. W téy części świata wziął początek naród ludzki, i ztąd rozszedł się po całym świecie, w niéy poczęły się Nauki, i Konszta. Ona siedliskiém była náydáwniéyszych Monarchii, iakoto Elamitów, Medów, Persów, Assyryiczyków, i Greków. Nakoniec Azya była kolébką práwdziwéy Religii, i taiemnice okupu Narodu ludzkiego w niéy się wykonały. Rozległość wielká Azyi sprawuie, iż w niéy iest bardzo różne powietrze. I tak ku północy tęgie panuią zimna. Wśrzodku umiarkowane powietrze, ku południowi nieznośne upáły. Od zachodu na wschód to iest od cieśniny Dardanelskiéy aż do ostatniéy krainy Kamszatki rościągá się na mil 2300. od południa na północ to iest od Malaki aż do morzą lodowatego na mil 1500. Religie w Azyi panuiące są: Mahometańská i Pogańská. Religiá Chrześciańská znayduie się na wielu mieyscach, i iest panuiącá tam gdzie Europeyczykowie maią swoie osady. Piérwsze na zachód Azyi Państwo iest.

TURCYA AZYATYCKA

Graniczy na północ z morzém czárném i Georgią Perską, na wschód z Persyą, na południe z Odnogą Perską, i Arabią a na zachód z morzém śrzódziémném i Archipelagiem. Rościągá śię z północy na południe na mil 425. a z zachodu na wschód na mil 430. Dzieli śię na cztéry wielkie częśći to iest na Natolią albo Azyą mnieyszą, i Syryą nazwaną Surystan, Turkomanią albo Armenią, większą i Dyarbekią czyli dáwną Assyryą. Do tych przyłączyć można Geórgią zachodnią, któréy Miasto Stółeczné Guryel. wszystkie te kraie należą do Cesarza Tureckiego, rządzone są przez Baszów, Religiá w nich panuiącá Machometańská. Zamykaią w sobie następuiące Prowincye.

NATOLIA

Prowincye.	*Miasta stółeczne.*	*Położenié.*
Natolia właściwa	Bursa-Prusa.	pod górą Olimp:
Karamania.	Codni-Jeonium.	wśrzod: Prowin:
Amazya,	Siwas-Sebaste.	na płnoc Prowin:
Aladulia.	Maracz-Marasia	na połud. Prowin.

SYRYA

Prowincye.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Syryá właściawa.	Alep.	na płnoc Syryi.
Fenicya.	Damaszek.	na południ: Syryi.
Palestyna.	Jeruzalem.	na połud: Fenicyi

TURKOMANIA

Prowincye.	*Miasta stółeczne.*	*Położenie.*
Armenia Turecka	Erzerum.	nad źrzodł. R. Eufra.
Kurdystan.	Mozul.	nad R. Tygrem.

DYARBEKIA

Prowincye.	*Miasta stółeczne.*	*Położenie.*
Diarbekia właściwá	Diarbek.	nad R. Tygrem.
Yrak-Arabia.	Bagdad.	nad R. Tygrem.

ARABIA

Na wschód graniczy z odnogą Perską, na południe z morzém Indyiskiém, na zachód z morzém czerwoném, i między morzém Suez, na północ z Syryą i Diarbekiem. Rościaga ſię od południa na północ na mil 420. od wschodu na zachód na mil 360. Powietrze má zbyt gorące; piaski, pustynie, góry, wiele kraiu zabiéraią. Rzék bardzo iest mało. Podlega wiele Panóm. Obywatele wszyscy Mahometanie. Dzieli ſię na trzy wielkie częsci, to iest: na Arabią opoczystą, na Arabią pustą i na Arabią szczęśliwą. Arabia opoczystá niedzieli ſię na żadne Prowincye, má tylko Miasto stółeczné Krak albo Petra. Inne dwie części zamykaią w sobie następuiące Prowincye, albo Emirostwa.

ARA-

ARABIA PUSTA

Emirostwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
El katif.	El-katif.	nad odn: Perską.
Maskat.	Maskat.	nad morz. Persk:
Maskalat.	Maskalat.	na wsch: Arabii.
Julfart.	Julfart.	wśrzodku Arabii.
Wodana.	Wodana.	wśrzodku Arabii.
Mahrab.	Mahrab.	wśrzodku Arabii.
Yamana.	Jamana.	wśrzodku Arabii.

ARABIA SZCZĘSLIWA

Xięstwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Mekkańskie.	Mekka.	niedal: m. Czerw:
Medyńskie.	Medyna.	niedaleko Mekki.
Król: Jemeńskie.	Sonaa.	niedal: m. Arabs.
Król: Hadramutskie	Chicheri.	nad m. Arabskiem
Król: Fartackie.	Fartach.	nad m. Czerwon:

P E R S Y A

Persya graniczy na zachód z Kurdystanem i Irac-Arabią, na pôłnoc z Georgią Turecką albo Gurgistanem, Czérkassami, morzém Kaspiyskiém i Hordami Usbeckiemi, na wschód z Pańswém Indostanskiém a na południe z odnogą i morzém Perskiém. Rościągá się wzdłuż na mil 500, wszérz na mil 280. Rząd má Monarchiczno-Despotyczny Religią Mahometańską, powietrze zdrowe. Dzieli się na 15. Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta stołeczne.*	*Położenie.*
Chorasan.	Herat.	na północ Persyi.
Masanderan.	Ferabat.	na północ Persyi.
Ghilan.	Recht.	nad morz. Kasp:
Shirwan.	Schamaki.	niedaleko morza.
Georgia Perská.	Tefflis.	nad Rzéką Kur.
Armenia Perská.	Eriwan.	na połud: Géorgii
Adherbeizan.	Tauris.	na zach: Persyi.
Irac-Agemi.	Ispahan C. P.	na zach: Persyi.
Chusistan.	Suster.	na zach: Ispahan.
Farsistan.	Schiras.	na połud: Persyi
Larestan.	Lar.	na połud: Persyi
Kerman.	Sirjan.	na połud: Persyi.
Mekran.	Kia.	nad morz: Persk:
Segestan.	Zarang.	na wsch: Persyi
Sablustan.	Kabul.	na gran: Indosta:

WIELKA TARTARYA

Kráy tén począwszy od Turcyi Azyatyckiéy, Persyi, Indostanu, i Chin, rościągá się na północ aż do morza lodowatego, składá się z Tartaryi Moskiewskiéy albo Moskwy Azyatyckiéy, z Tartaryi wolnéy, i Tartaryi Chińskiéy. Tartarya Moskiewská, rościąga się od wschodu na zachód na mil 400. od południa na północ na mil 650. Obywatele kraiu tego po wielkiéy części Chrześcianie Schizmatycy należą do Rządu Moskwy. Miészkańcy zaś Tartaryi wolnéy i Tartaryi Chinskiéy iedni, są Mahometanie,

drudzy Poganie, wszyscy zostaią pod rządem Tyranskim i despotycznym. Zamykaią się w tych kraiach następuiące Prowincye.

TARTARYA MOSKIEWSKA

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Astrakon	Astrakan.	nad morz. Kasp:
Królest: Kazan.	Kazan.	na wsch: Mosk:
Archangel wschod.	Archangel.	nad M. białym.
Syberya.	Tobolsko.	na wsch: Kazanu

TARTARYA WOLNA

Państwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Kráy Kałmucki.	Harkas.	nad R. Iłą.
Bukarya mnieyszá	Yarkan.	nad R. Yarkan.
Stępy Kobańskie.		na wsch: Bukaryi
Król: Tybetańsk:	Latak.	nad R. Gangesem
Państwo Lassa.	Tonker.	wśrzod: Tybetu.
Turkestan.	Turkestan.	nad R. Syr.
Usbek albo Bukarya większa.	Samarkanda.	wśrzod: Bukaryi.
Czerkassy.	Ladda.	nad M. Azowsk:
Dagestan.	Derbent.	nad morz: Kasp:

TARTARYA CHINSKA

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Mantzuańská.	Chinjang. C. P.	na południe.
Mugalská	Mieszkańcy tych Prowincyi,	
Kalkaská	naiemaią Miást ale náywięcey	
Kokonarská	żyią pod namiotami.	

CHINY.

Césarstwo Chińskié graniczy na północ z Tartaryą Chińską, na wschód i południe z Oceanem wschodnim, a na zachód z Królestwem Tybet i polem, pustém. Rościągá się od północy na południe na mil 400. od wschodu na zachód na mil 360. Religiá w tém Państwie panuiącá iest Bałwochwalská, rząd od samego początku Monarchii Samowładny, z tém wszystkiém od wszelkiéy Tyranii daleki, ponieważ go te same prawa łagodzą którego zaszczépiły. Zasadzá się na tym gruncie i na tém od młodości saméy wziętém mniémaniu: że Césárz iest powszechnym wszystkich poddanych Oycem, a Chiny całé iedną liczną Familią. Państwo to ze wszystkich teráz kwitnących náydáwnieysze, dzieli się na Chiny północne, Chiny południowe, i Państwa Hołdownicze.

CHINY POŁNOCNE

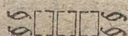
Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Chen-si.	Singan.	na wsch. Prowin
Chan-si.	Tai-ywan.	wśrzod: Prowin:
Petcheli.	Peking. C.P.	na płnoc Chin.
Chantong.	Tsinan.	na zach. Prowin:
Sethuen.	Tchingtou.	na zach. Prowin.
Honan.	Kayfong.	nad R. Houang.

CHINY POŁUDNIOWE

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié,*
Kiang-nan.	Nanking.	nad R. Kiang.
Houquang.	Vouthang.	nad R. Kiang.
Kiang-si.	Kingtheting.	nad Jez. Poyang.
Thekiang.	Hangtheou.	nad Oceaném.
Fokien.	Tocheou.	nad Oceaném.
Ruangtong.	Quangtheou.	nad Oceanem.
Quang-si.	Kweilin.	na płnoc Prowin.
Kocitheou.	Queigang.	wśrzod. Prowin:
Yunan.	Yunan.	na płnoc Prowin:

PANSTWA HOŁDOWNICZE.

Koreańskie.	Kinkitao,	wśrzod: Półwys:
Tonkwińskie.	Kacho.	nad Oceaném.
Kochinchińskie.	Kchua.	nad Oceaném.

I N D Y E.

Składaią się z dwóch Półwyspów wielkich z których ieden nazywá się wschodni albo Zagangetański; drugi zachodni albo kráy *Malabar.* Półwysep Zagangetański graniczy na północ z Państwem Wielkiego Lamy i częścią Chin, na wschód z Oceaném wschodnim, na południe z Oceaném Indyiskim, a na zachód z odnogą Bengalską i częścią Państwa Indostańskiego. Półwysep Przedgangetański na północ má część Królestwa Wisapurskiego, na wschód Państwo Indostańskie, na południe Ocean Indyiski,

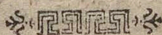
a na zachód morze Malabarskie. Oba te Półwyspy nazywaią się Indyami wschodniemi od Rzéki Indus w pádaiącéy w morze Perskie. Są kráiem bardzo bogatym i we wszysko obfituiącym, osobliwie w owoce rozmaite, minerały, i kamienie drogie. Brzég Malaka nazywaią Chersonesus *Aurea* dlá niezmiernych bogactw i kleynotów które w sobie zawierá. Mieszkańcy tych kraiow częścią Mahometani, częścią Poganie zostaią pod rządem swoich Królów już udzielnych, już innym chołduiących. Zamykaią w sobie Indye Królestwa następuiące.

POŁWYSEP ZAGANGETANSKI

Królestwa.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Azemitańskie.	Chamdara	na wsch: Królest:
Typrańskie.	Marbagan.	wśrzod: Królest:
Arakańskie.	Arrakan.	nad R. Chaberą.
Peguańskie.	Pegu.	nad R. Pegą.
Awańskie.	Awa.	nad R. Awą.
Laozańskie.	Winkian.	wśrzod: Królest:
Syamskie.	Syam.	na wyspie.
Kwedańskie.	Kweda.	nad Ocean: Indyi.
Patańskie.	Patana.	nad odn: Syams:
Johorskie.	Malaca.	nad cieśn: Malaca
Kamboyskie.	Kamboya.	nad R. Kiang.
Kochinchińskie.	Kehua.	nad M. Chinskiém
Tonkwińskie.	Kacho.	nad odn: Kochin:

POŁWYSEP PRZEDGANGETANSKI

Królestwa.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Kanarskie.	Onor.	nad morz: Malab:
Kananorskie.	Kananor.	nad témże morz:
Kalikutáńskie.	Kalikut.	nad M. Malabarsk:
Tanorskie.	Tanor.	wśrzod: Królest:
Kranganorskie.	Kranganor.	nad M. Malabarsk
Kochińskie.	Kochin.	nad M. Malabars:
Trawankorskie.	Trawankor.	niedal: P. Comorin

INDOSTAN.

Państwo Wielkiego *Mogola* długie na mil 560. szerokie na mil 430. graniczy na zachód z Persyą na północ z Tartaryą, na wschód z Półwyspem Indyi zachodnim. Mieszkańcy tego Państwa częścią Mahometani, częścią Poganie, złożéni ze cztérech narodów Mogolanów, Indyanów, Persów, i Patanów zostaią pod rządem Samowładnym Césarza. Wstronie północnéy między górami śniegiém okrytémi, powietrze iest bardzo zimne ale zdrowe. Prowincye zaś południowe nieznośnym podlégaią upáłóm. Indostan obfituie we wszystkie rzeczy do żywności potrzebne, a osobliwie w owoce i drogie kamienie. Zamyka w sobie następuiące Prowincye.

Prowincye.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Kasimira.	Cassimere.	na płnoc Prowin:
Banda.	Rotas.	na płnoc Agry.
Delhy.	Delhy.	nad R. Gemena.
Bakar.	Bakaner.	na wschód Agry.
Agra.	Agra C. P.	nad R. Gemena.
Guzarata.	Amadabad.	na płnoc Prowin:
Kandyscha.	Brampour.	na wsch: Prowin:
Patna.	Patna	nad R. Gangesem
Bengala.	Bengala.	nad uściém Gang.
Oryxa.	Orixa.	nad odn: Bengal:

Królestwa Hołdow:	*Miasta stółecz:*	*Położenié.*
Wisapurskie.	Goa.	nad R. Mandowa.
Karnateńskie.	Bisnagar.	wśrzod: Prowin:
Golkondzkie.	Golkonda.	nad odn: Bengal:
Ginganskie.	Ginga.	na połud: Bisnag:
Tangorskie.	Tangor.	na połnd: Ging:
Madurskie.	Madura.	na zach: Tangor,
Marawskie.	Ramanadalaura.	nad odn: Beng:
Maszurskie.	Maszura.	nad odn: Beng:

WYSPY AZYATYCKIE

JAPONIA.

Césarstwo Japońskie má na północ ziémię *Jasso*, i częśc Tartaryi Chińskiéy, na zechód Półwysep Korei i Chiny, na południe morze Chinskie, a na wschód Ocean wschodni. Miészkańcy tego kraiu częścią Mahometanie, częścią Bałwochwalcy, są pod rządém samowładnym dwóch Cesarzów z któ-

rych ieden nazywá się *Dairo*, drugi *Kubo*. Do iednego naléżą rządy duchowné, do drugiego rządy świeckie albo Cywilne. Skłádá się to Państwo z następuiących znaczniey-szych Wysp.

Wyspy.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Nipon albo Japon.	Jedo. C. P.	nad Oceaném.
SuikokalboXimaka	Ozaka.	na wyspie Nipon.
Sikok albo Xikoka.	Meaka.	na wyspie Nipon.
Tanaxuma	- - - - -	na połud: Japonii.
Jessso.	- - - - -	na płnoc Japonii.
Ginsyma albo wyspa śrebrna.		na wsch: Niponu.
Kinsyma albo wyspa złotá.		na wsch: Niponu.
Fatsyzia.	- - - -	na płnoc Japonii.

WYSPY FILIPINSKIE

Na południe Japonii.

Manilla.	Mindanao.
Mindoro.	S. Jana.
Paragoya.	Leyte.
Panay.	Tandaya.
Cebu.	

WYSPY SUNDZKIE

Na południe Filipińskich.

Sumatra.	Workens.
Borneo.	Nias.
Jawa.	Montabay.
Banca.	Fortunæ.
Madura.	Inganno.
Bala.	

WYSPY MOLUCKIE

Na wschód Sundyckich.

Celeba.	Bouro.
Gilola.	Amboina.
Ceram.	Banda.
Timor.	Sologa.

WYSPY MARYANSKIE

Na wschód Chin.

Gungan.	Zeipan.
Tina.	S. Juan.

WYSPY MALDYWSKIE

Na południe Indyi.

Male.	Collomadoux.
Niladoux.	Rodriquez.
Adarumatis.	Addou

WYSPA CEYLAN.

POŁWYSPY

Półwysep Indyiski wschodni albo Zagangetański	nad Oceaném Indyiskim.
Półwysep Indyiski zachodni albo Przedgangtański.	
Półwysep Malaca.	

MIĘDZYMORZA

Międzymorze Malaca łączy Półwysep z Indyą.

PRZYLĄDKI

Przylądek	Minghau.	na wsch: Chin.
Przylądek	Comorin.	na połud: Malabar
Przylądek	Ras Al-Gat.	na Połud: Arabii.

G O R Y

Imaus. w Tartaryi Azyatyckiey.
Caucazus. Między Tartaryą i Indostaném.
Taurus. Ciągnie się przez całą Azyą od wsch: na zach:
Sardonix. na Półwyspie Przedgangetańskim.
Guaco. na Półwyspie Zagangetańskim.
Adam. na Wyspie Ceylan.
Synai. na międzymorzu de Suez.

O C E A N Y.

Ocean Tatarski.	na północ Azyi.
Ocean Chinski.	na wschód Azyi.
Ocean Indyiski.	na południe Azyi.

M O R Z A

Morzé Kaspiyskie.	między Persyą i Georgią.
Morzé Perskie.	na południe Persyi.
Morzé Arabskie.	na południe Arabii.

ODNOGI MORSKIE

Odnoga Perská.	między Persyą i Arabią.
Odnoga Gangecká.	między Półwyspami Indyi.

CIESNINY MORSKIE

Cieśnina Sund łączy. Ocean Indyis: z Ocean: wsch.
Cieśnina Ormus łączy. Odn: Pers. z Ocean: Indysk:

J E Z I O R A

Kargatsim.	w Tartaryi na północ.
Karlar.	w Tartaryi na północ.
Chiamay.	w śrzodku Tartaryi.
Mare Cang.	w Chinach na wschód.

Laffa.	w Indyi na północ.
Astamar.	w Persyi na północ.
Babacombar.	w Persyi na północ.
Burgian.	w śrzodku Persyi.
Asphalte.	w Palestynie.

RZEKI.

W Turcyi Azyat.	Tygris.	wpádá	w odn: Perską.
	Eufrates.		w odn: Perską.
W Persyi.	Oxus.		w odn: Perską.
	Hydaspes.		w Morze Perskie
	Araxes.		w Morze Perskie
W Tartaryi.	Oby.		w Cieśn: Wayga:
	Janiszewa.		w Morzé lodowa:
W Chinach.	Crocus.	wpádá	w Ocean wscho:
	Kiang.		w Ocean wschod
W Indyach.	Indus.		w Morzé Perskie.
	Ganges.		w odn: Gangecką.

A F R Y K A.

Ta część świata iest wielką Półwyspą, którą Międzymorze *de Suez* łączy z Azyą. Większością przewyższá Europę, ludność iednak w Europie większá; Od Azyi zaś iest daleko mnieyszá. Upáły w téy części świata podsłoneczný są nieznośne które ieszcze powiększaią piaski których pełná Afryka. Mieyscami okryta iest lasami, mieyscami dosyć urodzayná, i bogatá w minery złote, śrebrne, oraz w owoce náyprzednieysze, żywi osobliwie w Barbaryi wiele bydła nadzwyczaynéy wielkości których mięso bardzo smaczne. Prócz zwiérząt domowych i dzikich które widzimy w Eropie, má wiele innych nám nieznaiomych: iakię są Lwy, Lamparty, Ryſie Nosorozce, Słonie, Wielbłądy, Struſie. Piérwsze z Państw składaiących Afrykę iest.

E G I P T.

Egipt graniczy nawschód z Międzymorzém *de Suez* i z morzém czérwoném, na południe z Nubią, na zachód z Barbaryą, a na północ z morzém Srzódziemném. Rościągá ſię wzdłuż na mil 200, wszérz na 60. Jak przedtém kwitnął Naukami, tak teráz pod

panowaniém Tureckiem wgłębokiéy pogrążony iest niewiadomości. Większá część Obywatelów są Mahometani; wszakże wiele iest Chrześcian Łacińskiego i Greckiego obrządku, iakotéż i Zydów. Obfituie wzboże i w przednie owoce, w trzciny cukrowe, len wyborny, skłádá się z trzech następuiących Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Egipt niższy albo Eryff.	Alexandrya.	nad M. Srzodziém
Egipt śrzedni albo Bachrya.	Kair.	nad R. Nilém.
Egipt wyższy albo Sabid.	Girga.	wśrzod: Egiptu.

BARBARYA

Barbarya graniczy na zachód z Oceaném Atlantyckim, na północ z morzém Srzódziemném, na wschód z Egiptém, i częścią Etyopii, na południe z Nigrycyą. Rościągá się wzdłuż na mil 900, wszérz na mil 150. Powietrze w tym Kraiu umiarkowane i w całéy Afryce náyzdrowsze. Obfituie wzboże i owoce, a osobliwie w Migdáły, Daktyle i rozmaite zwiérzęta. Má rząd samowładny Religią Mahometańską. Dzieli się na dwie części to iest Barbaryą właściwą i Pustynią Zare albo Sara.

BARBARYA WŁASCIWA

Państwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
César: Marokańsk:	Marok.	na zach: Barbaryi
Rpltá Algerská.	Alger.	nad M. Srzodziem
Rpltá Tunetańská.	Tunis.	nad M. Srzodziem
Rpltá Trypolitańs;	Tripol.	nad M. Srzodziem.
Biladulgeryda.	Trusera.	na płnoc Biladul:

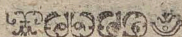
PUSTYNIA SARA.

Kraie.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Berdoa.	Ougheta.	na płnoc Kraiu.
Lemta.	Cathrone.	na płnoc Kraiu.
Terga.	- -	na połud: Algeru
Żuenzyga.	- -	na połud: Maroku
Zanhaga.	- -	na połud: Marcku

NIGRYCYA.

Graniczy na północ z Pustynią Sarą, na wschód z Nubią, na południe z Gwineą, a na zachód z Oceaném Atlantyckim. Rościąga się wzdłuż na mil 800, wszérz na mil 20. Powietrze má bardzo gorące ale zdrowe, ziémia piaszczystá, w niektórych iednak mieyscach obfituiącá wzboża, owoce, drzewa palmowe, wino i kruszcze. Obywatele tego kraiu częścią Mahometani, częścią Poganie maią rząd samowładny. Kraiopisarze dzielą Nigrycą na cztérdzieści Królestw znacznieysze są te.

Królestwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenie.*
Tombuckie.	Tombut.	nad R. Niger.
Mandyugańskie.	Songa.	na połud: Króles:
Burneńskie.	Burnum.	nad Jez: Burno.
Zanfarańskie.	Mathan.	na połud: Król:
Zegzegańskie.	Zaghara.	na połud: Król:
Agadeńskie	Agadez.	na połud: Król:
Galamskie.	Damanet.	nad R. Senegal:
Bambuckie.	Kasztel.S.Jozefa.	nad R. Senegal.

GWINEA

Na północ graniczy z Nigrycyą, na wschód z Kafreryą, na południe i zachód z Oceaném Atlantyckim. Rościągá się od Przylądku Wergá, do Przylądku Negro po nad morzém, a wśrzodek Afryki zachodzi, na mil 120. Powietrze má zbyt gorące i niezdrowe. Obywatele wszyscy prawie Bałwochalcy wielóm podlégaią Królóm którzy rządzą samowładnie. Dzieli się Gwinea na Dolną i Górną.

GWINEA DOLNA

Kraie.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Benguela.	Benguela.	nad Morzém.
Angola.	S.Paweł de Loan.	nad Morzém.
Kongo.	S. Salvator.	wśrzodku Król:
Loango.	Loanga.	nad Morzém.

GWINEA GORNA

Kraie.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Biafara.	Amboka.	nad uśc: Kamar:
Króles: Benińskie,	Benin.	nad R. Formosus
Króles: Adrańskie,	Azem.	nad Morzém.
Króles: Juidańskie.	Sabi.	nad Morzém.
Króles: Dahamaysk:	Dauma,	na płnoc Króles:
Pomorze złote.	Akra.	niedaleko Morza.
Pomorz: słoniowe.	Drowin.	nad Morzém.
Pomorz: Malgweta.	Sestos.	nad R. Sestą.
Sierrakona albo Podg: Lwie.	Tomba.	nad R. Junką.

KAFRERYA.

Má na północ *Nigrycyą* i *Abissinią* na wschód i południe Ocean, a na zachód Gwineę, Powietrze gorące i niezdrowe. Grunta nieurodzayne dlá wielkich piásków i bagnów, wyiąwszy niektóre kraie pomorskie. Rząd samowładny. Obywatele Bałwochwalcy i Mahometanie. Kráy cały dzieli się na Kafreryą Arabską, i Kafreryą właściwą. Kafreryá właściwá dzieli się na północną, wschodnią i południową. Kafrerya Arabska na kraie nazwane Zangwebar i Ayan.

KAFRERYA POŁNOCNA

Państwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Césarst: Monemugańsk:	- -	na wschód Kongo.
Królest: Gingareńskie.	- -	na połud: Abissynii.

Królest: Lubańskie.	- -	na połu: Abyssyn	
Król: Muiakańskie.	- -	na wsch: Król. Ben	
Król: Anzykańskie.	Mozal.	na płnoc Kongo.	
Król. Matambańskie.	Kassanda.	na wsch: Angoli.	
Król: Bororowskie.	Morawa.	nad Jez. Morawa.	

KAFRERYA WSCHODNIA

Państwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Césarst. Monemugańs.	Zimbao.	nad R. Cuama.
Król: Manikańskie.	Manika.	nad R. Manika.
Król: Sofalańskie.	Sofala.	na zach: Królest.
Król: Sabiańskie.	- - -	nad Morzém.
Król: Inhambańskie.	Tonga.	nad Morzém.
Król: Mongawskie.	Sena.	nad R. Cuama.

KAFRERYA POŁUDNIOWA

Królestwa.		*Położenié.*
Cymbezańskie.	- - -	na zach: nad Morz:
Butuańskie.	- - -	na płnoc Kafreryi.
Kráy Hotentotów.	- - -	na południe Afryki

Z A N G W E B A R

Klólestwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Melindańskie.	Melinda.	nad Morzém.
Bombazańskie.	Bombaza.	nad uśc: R. Bombaz
Kwiloańskie.	Kwiloa.	nad uśc. R. Guabo.
Mongolańskie.	Mongala.	nad Morzém.
Maurukańskie.	Makua.	nad Morzém.

A Y A N

Królestwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Adelskie.	Aukagureli.	wśrzodku Królest:
Magadoxańskie.	Magadoxa.	nad uśc: R. Magado:

Brawańskie.	Brawa.	nad Morzém.
Jubańskie.	Juba.	nad Morzém.

ETYOPIA

Na północ graniczy z Egiptem, na wschód z Morzém czérwoném, na południe z Kafreryą, a na zachód z dzikiemi polami *Nigrycyi* i *Kafreryi* północnéy. Cały tén kráy podlégá nieznośnym upałóm. Obywatele składáią się z Pogan, Mahometanów, i Żydów. Maią rząd samowładny. *Etyopia* rościągá się wzdłuż na mil 350. a wszérz na mil 200. Dzieli się na dolną albo Nubią i górną albo Abyssynią.

NUBIA

Królestwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Senarskie.	Sennar.	nad R. Albawą.
Funguńskie.	Fundi.	wśrodku Królest.
Dungalskie.	Dungala.	nad R. Nilem.
Sudańskie.	Sudan.	na zachód Króle.
Dekińskie.	Dekin.	nad R. Tacaze.

ABYSSYNIA

Państwa.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Césarst: Abyssyńsk	Gondar.	nad Jezior: Dambea
Królest: Baluskie.	= = =	na wschod Nubii.
Brzég Abex.	= = =	nad Morz: czérwon.
Królest: Dankalsk.	Baytur.	nad Morz. czérwon.

WYSPY AFRYKANSKIE

Na wschód Afryki.	*Na zachód Afryki.*
Maskarena.	S. Helena.
S. Maurycego.	Ascensya.
Mozambik.	S. Mateusz.
Madagaskara.	Annobona.
Jan Lizboński.	S. Tomasz.
Wyspy Komorskie.	Wyspa Xiążęca.
Mombaza.	Ferdynan-Po.
Zanzybar.	Wyspy Przylądku Zielone:
Kiloa.	Madera,
Quirimba.	Porto-Santo.
Wyspy Admiralskie.	Wyspy Kanaryiskie.
Wyspy Siedmniu Braci.	Wyspy Bissagoskie.

MIĘDZYMORZA

Międzymorzé de Suez *łączy.* Afrykę z Azyą.

PRZYLĄDKI

Przylądek Cameli.	na zachod Barbaryi.
Przylądek Zielony.	na zachod Nigrycyi.
Przyląd Dobréy Nadziei.	na południe Kafreryi.
Przylądek Roket.	na połnoc Zanguebaryi.

GORY.

Libiyskie.	między Sarą i Egiptém.
Atlas.	na zachod Barbaryi.
Basila.	w Abyssynii na pólnoc.
Amara.	w Abyssynii na południe
Miesięczne.	międz: Abyss: i Monomotap
Teneryffa.	na Wyspie Teneryffa.

O C E A N Y.

Ocean wschodni.	na wschód Afryki.
Ocean Etyopeyski.	na południe Afryki.
Ocean zachodni.	na zachod Afryki.

CIESNINY MORSKIE.

Cieśnina Babelmandel.	łączy	Morzé czerw: z Oceanem wschodnim.

J E Z I O R A.

Elbucyara.	w Egipcie na zachód.
Libia.	w śrzodku Sary.
Guard.	w śrzodku Nigrycyi.
Norno.	na wschód Nigrycyi.
Niger.	w Abissynii na północ.
Aquilunda.	w śrzodku Abissynii.
Zachuf.	na południe Abissynii.
Zaare.	na południe Nubii.
Zambre.	na południe Nubii.
Zaston.	na południe Nubii.

R Z E K I.

w Egipcie.	Nil.	wpádá.	w Morze Srzodziem.
w Nigrycyi.	Niger.		w Jezioro Burneńsk.
w Abissynii.	Cuama.		w Ocean wschodni.
	Magadoxo.	wpádá.	w Ocean wschodni.
	Zambre.		w Ocean wschodni.

AMERYKA

Część ta świata wielkością swoią trzy dáwne lądy przenosząca, na północ styka się z kraiem nieznaiomym, od wschodu má Morze północne, od południa Ocean, od zachodu morze spokoyne. Wśrzodku wielkich doznaie upałów, na północ i południe wielkie panuią zimna. Részta kraiu tak umiarkowane má, iak Europa powietrze. W powszechności Ameryka iest bardzo urodzayná, dostarczá obficie wszystkich rzeczy do życia potrzebnych. Má wiele ptastwa i zwiérza rozmaitego w innych trzech częściach świata nieznaiomego. A nadewszystko obfituie w kamienie i kruszce drogie. Amerykanie są wszyscy Bałwochwalcy, iednakowoż maią iakążkolwiek znaiomość iednego Boga. Ameryka dzieli się na północną i południową.

AMERYKA POŁNOCNA

NOWA HISZPANIA.

Mexyk dáwny, albo nowá Hiszpaniá, graniczy na północ z nowym Mexykiém i Luizyaną, na południe z międzymorzém Panama, na wschód z odnogą Mexykańską, a

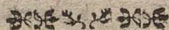
na zachód z Oceaném spokoynym. Przedtem kráy tén miáł swoich Rządców, i udzielnych Monarchów, teráz należy do Hiszpanów. Dzieli się na trzy Wiekorządztwa.

Wielkorządztwa.	*Miasta stółecz:*	*Położenie.*
Gwadalaxara.	Gwadalaxara.	na zachod N. Hisz.
Mexyk.	Mexyk.	na wschod N. Hisz.
Gwatymala.	Gwatimala.	na południe N. Hisz.

NOWY MEXYK.

Nowy Mexyk albo nowá Grenadá wráz z Kalifornią graniczy na wschod z Luizyaną, na południe z nową Hiszpanią, na zachód i północ z Oceaném. Składá się z wielu Narodów pod rządem Królów Kacykami zwanych, zostaiących. Részta należy do Króla Hiszpańskiego, ktory tam má swego Wice-Reia szczególne tego kráiu Prowincye nie są dobrze znaiome.

FLORYDA.

Floryda albo Luizyana graniczy na północ z Kanadą i Oceaném północnym, na wschód z Karoliną i wielkim Oceaném, na południe z odnogą Mexykańską, na zachód

z Mexykiem. Obywatele tego kráiu, iedni należą do Hiszpanów, drudzy do Anglików, inni pod rządém swoich Kacyków zostaią. Miasta znacznieysze we Florydzie są te.

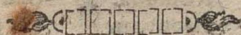
Pensacola. S. Augustyna. i Nobile.

KANADA.

Pod nazwiskiem Kanady zamykaią ſię kraie, rościągaiące ſię począwszy od Florydy, aż do cieśniny *Hudson*. Jedne ſię z pod rządu Angielskiego wybiły i nazywaią ſię Prowincye z iednoczone. Inne pod rządem Angielskim zostaią.

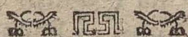
Prowincye ziednoczone.	*Miasta znaczneysze.*
Georgia.	Ebenezer. Augusta.
Karolina północná.	Albemarle. Okakok.
Karolina południowá.	Dorchester. Port-Royal.
Wirginia.	Williamburg. Winchester.
Maryland.	Anapolis. Baltimore.
Pensylwania.	Filadelfia. Lankaster.
Neu-Jersey albo nowa Cesarea.	Perth. Alnboy.
Nowy York.	Nowy York. Albany.
Nowa Anglia.	Boston.
Massahuset.	Salem. Cambridge.
Konnektykut.	Neuhawen. London.
Rhode-Island.	New-Port. Providence.
Neu-Hampschire.	Ports muth. Londondery.

Prowincye Angielskie.	*Miasta znacznieysze.*
Nowa Szkocya albo Akadya.	Konso. Chinekto.
Nowa Francya.	Quebek. Mont-Real.
Nowa Brytania.	Kasztel, S. Ludwika.
Labrador.	Port. S. Piotra.

KRAIE ARKTYCKIE.

Nowa Wallia.	Szpitzberg.
Nowa Dania.	Nowa Zemla.
Gronlandya.	Bolszaia Zemla.

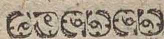
AMERYKA POŁUDNIOWA

ZIEMIA TĘGA.

Ziémia tęgá *Terra firma* albo Kastylia złotá graniczy na północ i na wschód z Oceaném, na południe z kráiém Amazońskim i Państwem Peru, a na zachód z Oceaném spokoynym. Kráy tén należy po większéy części do Hiszpanów. Obfituie w zboża, owoce, zwiérzęta, kruszce i kamiénie drogie, zamyka Prowincye te:

Prowincye.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Guiana.	S. Tomasz.	nad R. Orenoką.
Karybania.	Surinam.	nad Morzém.
Parya.	S. Jan.	na zachód Guiany.
Kaienna.	Cayenna.	nad Morzém.

Panama.	Panama.	nad Wybrze: Adrye:
Kartagena.	Kartagena.	nad Morzém.
S. Marta.	S. Marta.	nad Morzém.
Rio de la Hacha.	La Hacha.	nad Morzém.
Marakaibo.	Marakaibo.	nad odn: Wenez.
Wenezuela.	Wenezuela.	nad Morzém.
Komana.	Komana.	nad Morzém.
Popayana.	Popayan.	na południe Kráiu.

P E R U.

Królestwo Peruańskie należące do Hiszpanów, graniczy na wschód z kráiém Amazońskim, na południe z Państwem Chili, na zachód z Oceaném spokoynym, a na północ z ziémią tęgą. Lubo iest górzyste, dosyć iednak obfite we wszystko zwłászcza w kruszcze drogie. Dzieli się na trzy Prowincye.

Prowincye.	*Miasta stółeczne.*	*Położenié.*
Kwitańská.	Quito.	na północ Peru.
Limańská.	Lima.	nad Morzém.
Los- Charcas.	Plata.	na południe Peru.

KRAY AMAZONSKI.

Długi na 500, széroki na 320 mil, należący częścią do Hiszpanów, częścią do Portugalczyków, graniczy na północ z ziémią Tęgą, na wschód z Brezylią, na południe z Parakwaryą, a na zachód z Peruwią. Podlégá

natężonym upałóm, okryty iest nieprzeyźrzanymi lasami, rozmaitym zwiérzém napełnionymi. Obfituie w gruntą żyzné, złoto, drzewo farbiérskie, Tabakę. Nazwisko bierze od Rzéki Amazony która w Peru początek wziąwszy, w pádá do Morza północnego. Miasta w tym kraiu znacznieysze są: S. Jean Rezydencyą Gubernatora Hiszpańskiego, i San Jago.

BRAZYLIA.

Graniczy na wschód i północ z Oceanem wielkim, na południe z Morzém Brezylskiém, a na zachód z kraiém Amazońskim i Parakwaryą. Rościągá się od południa na północ na mil 500, od wschodu na zachód na mil 400. Má powietrze ciepłe, miłe i zdrowe. Obfituie w różné owoce, i korzenia, także w Cukier, Tabakę, bawełnę i drzewa farbiérskie. Jest prawie Szpichrzém Portugalczyków, którzy posiadaią na mil 50. ziemi po nad Morzém. Srzodek kraiu iest posiadany od dzikich Narodów dzielnych i okrutnych złożonych ze samych Pogan. Dzieli się Brezylia na 15. Prowincyi.

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Para.	Para.	na północ Brezylii.
Maragnan.	Maragnan.	nad Morzém.

Syara.	Siara.	nad Morzém.
Riogrand.	Riogrand.	nad Morzém.
Paraiba.	Paraiba.	nad Morzém.
Tamaraka.	Tamaraka.	na połud: Paraiby.
Pernambuco.	Olinda.	na połud: Tamaraki.
Seregippa.	Seregippa.	na południe Olindy
Zatok wszystk: SS.	San Salvador.	na wschod Brezylii
Rio de Ilheos.	Jlheos.	na południe Zatoki.
Porto Seguro.	Porto Seguro.	na wschód Brezylii
Spiritu Santo.	Spiritu Santo	na wschód Brezylii
Rio Janeiro.	S. Sebastyan.	na połud: Brezylii.
Osada S. Wincent:	S. Paweł.	na połudn: Brezylii.
Osada S. Sakram:	S. Gabryel.	przy Uściu Piaty.

PARAKWARYA.

Tén kráy bardzo wielki i obszérny, posiadany od rodáków Pogan, a po większéy części należący do Hiszpanów, styká się od wschodu z Brezylią od północy z kráiém Amazońskim, od zachodu z Peruwią i Chilem, a od południa z ziémią Magellańską. Má powietrze miłe i zdrowe, grunt urodzayny wzboże, owoce, bawełnę, Trzciny cukrowe. Zamyká w sobie nastepuiące Prowincye.

Prowincye.	*Miasta stółeczné.*	*Położenié.*
Parakwar: właściwa	Villa Ricca.	na płnoc Parak:
Chaca.	Conceptio.	na zachód Parak:
Guaira albo Ontivera	Civitad-Real.	na zachód Parak:
Piata.	Assumptio.	nad uśc: R. Piaty.
Uraguaia.	Patos.	nad R. Piata.

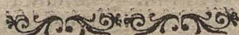
Tukuman.	S. Jago.	na zachód Parak:
Parana albo	Ziémia Missyonarska.	na wschód Parak

CHILI.

Kráy tén niezupełnie od Hiszpanów podbity dlá mężnego odporu rodowitych Indyanów, po większéy iednak części do Hiszpanii należący, graniczy na wschód z Parakwaryą i kráiém Mágellańskim, na południe z częścią kráiu Mágellańskiego, na zachód z Oceaném spokoynym, a na północ z Królestwem Peru. Obfituie wzboża, owoce, wina, zwiérzęta rozmaite, osobliwie w barany tak wielkie i mocne, że ich do dzwiganiá ciężárów używaią. Zamyká w sobie następuiące Prowincye.

Prowincye.	*Miasta stołeczné.*	*Położenié.*
Chili przez się.	San Jago.	na zachód Chili.
Jmperial.	Baldiva.	nad Morzém.
Chikwito.	Mendoza.	na południe Chili

ZIEMIA MAGELLAŃSKA.

Tén kráy od *Ferdinanda Magellana* znaleziony i tak nazwany, oblany iest na wschód i południe Oceaném Magellańskim, na zachod graniczy z Chilem i tymże Oceaném,

a na północ z Parakwaryą. Jest zimny i nie bardzo urodzayny. Mieszkany od dzikich Narodów Patagonami zwanych. Má wiele lassow a przeto wiele ptaków, i mnóstwo rozmaitego zwierza. Niedzieli się na żadne Prowincye.

KRAIE ANTARKTYCKIE.

Nowa Gwinea.	Ziémia Dyemen.
Nowa Brytania.	Nowa Zelandya.
Nowa Hollandya.	Ziemia Obrzezania.
Karpentarya.	Gonnewila.
	Ziémia ognista.

WYSPY AMERYKANSKIE.

	Wyspy	*należą.*		*Wyspy*	*należą.*
	Salomonowe	do Hiszp:		Kuba	do Hiszp:
Na Zachód Ameryki.	Trzech Krol:	do Hollen:	Na wschód Ameryki.	Hispaniola	do Hiszp:
	Mitteiburg.	do Hollen:		Port Ricco	do Hiszp:
	Amsterdam,	do Hollen.		Iamaika	do Angl:
	Rotterdam.	do Hollen.		Margarita	do Hiszp:
	Wyspy nowe.	do Hollen.		Trinidada	do Danii.
	Wyspa psia.	do Hollen.		Bonair.	do Hollen.
	Wyspa Much,	do Hollen.		Oruba	do Hollen:
	Wyspa Cocas.	do Hollen:		Kurakao.	do Hollen:
	Wys. zdrayc:	do Hollen.		Martinica	do Franc:
	Wys. nadzieia	do Hollen.		Barbada	do Angl:
	Wyspa Horn	do Hollen.		Wyspy Lukaysk:	do Ang
				Wys. Bernmudz.	do Angl

	Wyspy	*należą.*		*Wyspy*	*należą.*
na północ.	Nowa Ziémia	do Angl.	*na połud.*	Maluwińskie.	do Angl.
	Wyspy Jakub.	do Angl.		Wysy ogniste	do Angl.
	Kap-Breton	do Angl.		Wys. SS. Ewan.	do Hiszp
	S. Jana.	do Angl.		Wys. Luporũ.	do Hiszp.
	Antikosta.	do Angl.		Wys. Chiloa.	do Hiszp

POŁWYSPY.

Mexyk albó Ameryka Północna.
Peru albo Ameryka Południowa.

MIĘDZYMORZA.

Międzymorz: de Panama.	*łączy*	Amerykę północną z Ameryką południową.

PRZYLĄDKI.

Przylądek Aguada.	na południe Florydy.
Przylądek S. Łukasz.	na południe Kalifornii.
Przylądek Victoriæ.	na połud: Ziémi Magellańskiéy.
Przylądek Horn.	na południe Ziémi Ognistéy.
Przylądek Frio.	na południe Brazylii.

GORY.

Góry Apalacheńskie.	*leżą*	między Florydą i Kanadą.
Góry Andeyskie.		w Ameryce południowéy.

OCEANY.

Ocean Wielki wscho:	*leży*	na wschód Ameryki.
Ocean spokoyny,		na wschód Ameryki.

ODNOGI MORSKIE

Odnoga Mexykańs:	między Florydą i nową Hiszpan:
Odnoga Hudsońská	międ: Kanadą i Ziémią Arktycką.
Odnoga Baffeńská.	na północ Ziémi Arktyckiéy.

CIESNINY MORSKIE

Cieśnina Hudson.	łączy.	Odnogę Hudsońsk z Oceanem wchodnim.
Cieśnina Davis.		Odnogę Baffeńską z Morzém Kanadzkiém.
Cieśnina Magellańska.		Ocean wschodni z Oceaném zachodnim.

JEZIORA

Jezioro Nicaragua.	w nowéy Hiszp: na południe.
Lacus Mexicus.	w śzrzodku nowéy Hiszpanii.
Parime.	w Ziémi Tęgiéy na wschód.
Tyticaca.	w Peru na południe.
Eupana.	w Parakwaryi na północ.
Iroquis.	w Kanadzie na południe.

RZEKI.

we Florydzie.	Louslochi.	wpáda.	w Odno. Mexykańs.
w Ziémi tęgiéy.	Orynoka.		w Ocean wschodni.
w Brazylii.	Real.	wpáda.	w Morzé Brazylskie
w Kraiu Amaz.	Amazon.		w Ocean wschodni.
w Parakwaryi.	Plata.		w Ocean Magellans.

BOG oddał Panno dla Ciebie
Iak bogata słońca szata
Z Gwiazd korona uplecibna; Na głowie
Miesiąc swe ogniste rogi
Skłonił pod Twe Swięte nogi
Gwiazdy wszystkie assystuią
Bo Krolową w Niebie czuią, Nad sobą.
Przez Twą pobożną przyczynę
Niech nam BOG odpuści winę
Uproś pokoy Panno Swięta
Boś bez zmazy iest poczęta, Marya, Am

P I E S N
O NAYSWIĘTSZEY MARYI PANNIE

HOnor MARYA, Sława MARYA,
Fortuna moia bespieczna.
Fortuna y w Niebie wieczna. MARYA
Honor Marya, życie Marya,
W podział zycie z momentami,
Moment y życie punktami, Marya.
Honor Marya, Niebo Marya,
Godne to iest porownanie,
Z Niebem Maryi kochanie, Marya.
Honor Marya, Serce Marya,
Niech ten sekret serce powie.
Ze Marya moie zdrowie, Marya.
Honor Marya; Piękność Marya,
Dla nayukochańszey Maryi,
Choć w piekle stanę w poł szyi, Nie zginię
Honor Marya. Sliczność Marya,
Niepokalanie poczęta, Sli;

y. 3.

